

Projekt

z dnia 7 kwietnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XVIII/97/2025
RADY GMINY CHORKÓWKA**

z dnia 14 kwietnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie Chorkówka na lata 2025-2032**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn.zm.) oraz art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2024 r. poz. 1283 z późn.zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chorkówka na lata 2025-2032, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chorkówka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CHORKÓWKA NA LATA 2025-2032

SPIS TREŚCI

Słownik najważniejszych definicji.....	3
Wykaz skrótów.....	5
Wstęp.....	6
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	12
Położenie	12
Demografia	13
Opieka zdrowotna.....	15
Polityka mieszkaniowa	16
Oświata	17
Kultura, sport, rekreacja	18
Współpraca z organizacjami pozarządowymi	20
Bezpieczeństwo publiczne.....	22
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej	24
Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej.....	27
Ubóstwo	28
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność	30
Bezrobocie.....	34
Bezradność opiekuńczo- wychowawcza, potrzeba ochrony macierzyństwa	37
Uzależnienia	42
Przemoc domowa	48
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	54
CZĘŚĆ ANALITYCZNA.....	56
Analiza SWOT	56

CZĘŚĆ PROGRAMOWA	60
Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	60
Cele i kierunki działań	62
Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii	78
Źródła finansowania	80
SPIS TABEL I WYKRESÓW	82

Słownik najważniejszych definicji

Cel – planowany zakres zmian.

Cel główny – zakres zmian o znaczeniu priorytetowym.

Diagnoza – procedura umożliwiająca identyfikację problemów.

Ewaluacja – ocena według z góry przyjętych kryteriów.

Marginalizacja – pozostawanie poszczególnych środowisk i kategorii ludności na uboczu życia społecznego.

Misja - w obszarze zintegrowanej polityki społecznej precyzyjnie wyraża dalekosiężne zamierzenia i aspiracje gminy. Wskazuje kierunki działania poprzez określenie granic, jakich sięgają wybory strategiczne. Poprzez misję komunikujemy interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym, jakie są nasze dążenia, zamiary i wartości, na których się opieramy. Misja ściśle koresponduje z wizją, będąc jej wyrazem na potrzeby realizacji strategii.

Monitoring – obserwacja i rejestracja zmian.

Osoba długotrwale bezrobotna - bezrobotny pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Osoba z niepełnosprawnością – osoba wymagająca wsparcia w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym. Utrudnione uczestnictwo w życiu społecznym ma charakter trwały i wynikać może z zaburzeń somatycznych, tj. związanych z ciałem i pracą zmysłów lub z dysfunkcji psychicznych.

Polityka społeczna – zespół długofalowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Problem społeczny – każde zjawisko, które na masową skalę obniża standard życia społecznego, między innymi prowadząc do marginalizacji poszczególnych środowisk i kategorii ludności.

Profilaktyka - podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych.

Przemoc domowa – jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Reintegracja – reintegrację zawodową i społeczną w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu socjalnym.

Rezultat – bezpośredni wynik działania.

Rodzina - osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Strategia – długookresowy plan dotyczący kierunku i zakresu zmian.

Wizja - pożądany obraz przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować. Określa rangę i atrakcyjność jednostki.

Wskaźnik – zjawisko umożliwiające identyfikację i pomiar innego zjawiska.

Wykluczenie społeczne – sytuacja, w której dana jednostka, będąca członkiem społeczeństwa, nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki.

Zasoby – materialne i niematerialne czynniki niezbędne do wytwarzania dóbr w postaci produktów i rezultatów.

Wykaz skrótów

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorkówce

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce

MCKCiS – Miejskie Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Chorkówce

NGO – (ang. non-government organization) – organizacje pozarządowe

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PK- Punkt Konsultacyjno- Informacyjny w Chorkówce

PUP- Powiatowy Urząd Pracy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny w Chorkówce

Wstęp

Politykę społeczną zazwyczaj definiuje się jako "działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzającą do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie"¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa- utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategie rozwiązywania problemów społecznych, zgodnie z art. 17 ustawy o pomocy społecznej, mają dotyczyć programów pomocy społecznej, profilaktyki, a także rozwiązywania problemów alkoholowych i innych zdiagnozowanych w danej społeczności. Celem strategii jest integracja osób, rodzin przejawiających problemy, a także dążenie do zmiany negatywnych sytuacji występujących w społeczeństwie².

Artykuł 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

- 1) diagnozy sytuacji społecznej, w tym określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
- 2) prognozy zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenia:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

¹ K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

² Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (dalej: Ustawa o pomocy społecznej), art. 17.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych, podstawowych części:

- a) diagnostycznej,
- b) analitycznej,
- c) programowej.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera informacje o jednostce oraz diagnozę konkretnych problemów społecznych z przywołaniem danych empirycznych. Część analityczna porządkuje informacje o danej gminie, które udało się zgromadzić na etapie diagnozy. Część programowa obejmuje opracowanie założeń, które przekładają się na wizję, a następnie misję oraz cele strategiczne i operacyjne, które stanowią podstawę do opracowania konkretnych działań lub zadań, czyli sprecyzowanych przedsięwzięć, zaplanowanych do realizacji³.

Interesariuszami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są wszystkie strony, które mają poglądy, punkty widzenia lub wymagania oraz mogą lub mają wpływ w sposób bezpośredni lub pośredni na cały system, część systemu lub na określone działania w systemie. Zawierają się tu zarówno pojedyncze osoby jak i podmioty instytucjonalne czy organizacje pozarządowe. Jedną z grup interesariuszy tj. osób, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, stanowią adresaci działań strategicznych, czyli wszyscy mieszkańcy Gminy Chorkówka ze szczególnym uwzględnieniem osób z trudnościami, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Tabela 1. Matryca interesariuszy.

	Charakterystyka interesariuszy z punktu widzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	Stopień zaangażowania w opracowanie oraz realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Interesariusze mający wpływ na opracowanie i realizację Strategii	✓ Wójt Gminy, ✓ Rada Gminy, ✓ Urząd Gminy.	✓ Współpraca w zakresie dostarczania aktualnych danych statystycznych, ✓ współpraca w opracowaniu diagnozy,

³ *Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podręcznik metodyczny. Część praktyczna*, Lublin 2021, s. 15- 16.

Rozwiązywania Problemów Społecznych	✓ pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, ✓ członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ✓ członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, ✓ podmioty ekonomii społecznej.	identyfikacji problemów społecznych itd., ✓ współudział w konstruowaniu, wyznaczaniu celów strategicznych i kierunków działań i ich realizacja, ✓ współudział w partycypacji społecznej i konsultacjach Strategii, ✓ zapewnienie aktywnego udziału interesariuszy w procesie opracowania, wdrażania i monitorowania dokumentu strategicznego.
Interesariusze, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	✓ Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym; ✓ Osoby i rodziny, które nie są w stanie pokonać trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości w tym: osoby ubogie, osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne, beneficjenci rodzinnej	Zaangażowanie w tworzenie, ewaluację i wdrażanie działań kierowanych do poszczególnych grup mieszkańców obciążonych lub zagrożonych zdiagnozowanymi problemami społecznymi w tym: ✓ prawo głosu w sprawie działań strategicznych, z których mają korzystać,

	i instytucjonalnej pieczy zastępczej, osoby doznające przemocy domowej i osoby stosujące przemoc domową, osoby uzależnione i współuzależnione itd.	✓ możliwość zgłaszania potrzeb beneficjentów działań strategicznych, ✓ prawo uczestniczenia w dyskusji na każdym etapie tworzenia dokumentu strategicznego, ✓ udział w konsultacjach Strategii, możliwość zgłaszania uwag i propozycji do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
Interesariusze, których działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dotyczą jedynie w sposób pośredni	✓ Wszyscy mieszkańcy gminy, ✓ podmioty gospodarcze.	✓ Zainteresowanie wdrożeniem działań strategicznych i rozwiązywaniem problemów społecznych; ✓ udział w konsultacjach Strategii, możliwość zgłaszania uwag i propozycji do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ✓ identyfikacja z celami strategicznymi, ✓ przekazywanie dobrych praktyk w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy,

		✓ aktywne uczestnictwo w promowaniu zasad odpowiedzialności społecznej.
--	--	---

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Chorkówka na lata 2025-2032 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Wśród dokumentów, których założenia wpływają na kierunki działań w obszarze polityki społecznej, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- ✓ Strategia Demograficzna 2040;
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- ✓ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- ✓ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- ✓ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
- ✓ Krajowy Plan Odbudowy;
- ✓ Program Dostępność Plus 2018-2025;
- ✓ Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ.

Wśród ustaw, które zostały uwzględnione w strategii rozwiązywania problemów społecznych jako podstawy prawne, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ ustawa o samorządzie gminnym,
- ✓ ustawa o samorządzie powiatowym,
- ✓ ustawa o pomocy społecznej,
- ✓ ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ✓ ustawa o świadczeniach rodzinnych,

- ✓ ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ✓ ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ✓ ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ✓ ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ✓ ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ✓ ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ✓ ustawa o ekonomii społecznej,
- ✓ ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- ✓ ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ✓ ustawa Prawo oświatowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Chorkówka uwzględnia zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, między innymi takich jak:

- ✓ Strategia Rozwoju Województwa- Podkarpackie 2030;
- ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Krośnieńskiego na lata 2021 – 2032;
- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Chorkówka do 2030 roku;
- ✓ Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Chorkówka;
- ✓ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Chorkówka;
- ✓ Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Chorkówka.

Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Chorkówka na lata 2025-2032 jest zdiagnozowanie kluczowych problemów społecznych występujących w środowisku lokalnym oraz wskazanie sposobów ich rozwiązania bądź ograniczenia ich wpływu na życie mieszkańców. Cel główny jest zgodny z celami dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Położenie

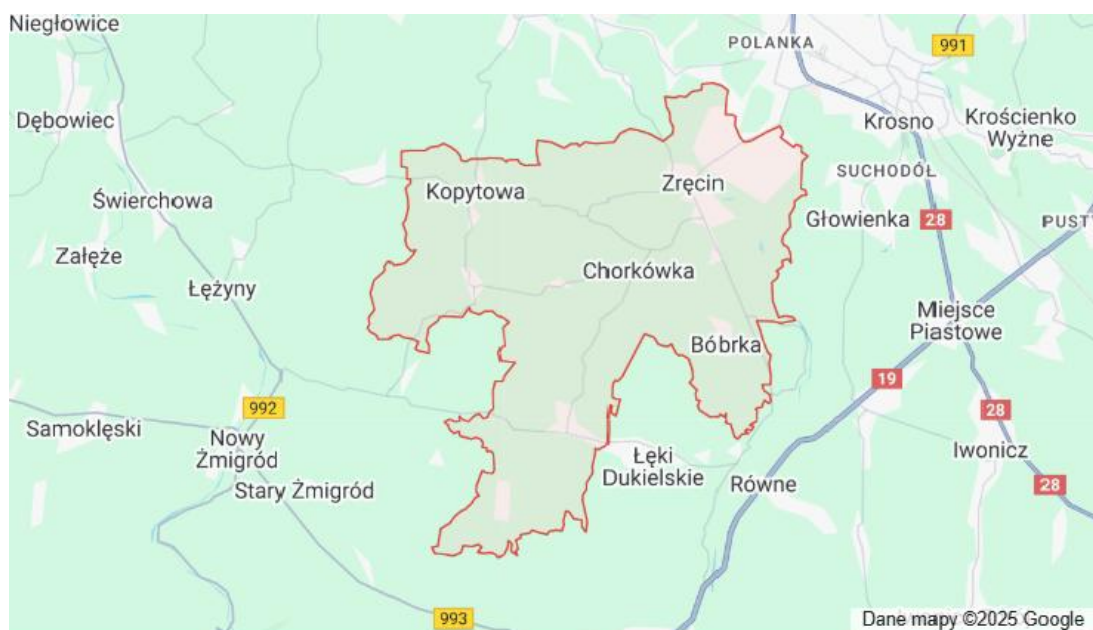
Gmina Chorkówka to gmina wiejska w województwie podkarpackim, w powiecie krośnieńskim. Gmina Chorkówka położona jest w dorzeczu Jasiołki i Iwielki.

Graniczy z gminami:

- od północy z Gminą Jedlicze,
- od północnego wschodu z Gminą Miasto Krosno,
- od wschodu z Gminą Miejsce Piastowe,
- od południa z Gminą Dukla,
- od zachodu z Gminą Nowy Żmigród oraz Gminą Tarnowiec (powiat jasielski).

Gmina Chorkówka jest jedną z mniejszych pod względem powierzchni gmin Województwa Podkarpackiego i jednocześnie plasuje się na czwartym miejscu wśród 10. gmin powiatu krośnieńskiego pod względem ludności i na 5. miejscu pod względem gęstości zaludnienia. Składa się z 14 sołectw o zróżnicowanej powierzchni i liczbie ludności: Bóbrka, Chorkówka, Draganowa, Faliszówka, Kobylany, Kopytowa, Leśniówka, Machnówka, Poraj, Sulistrowa, Szczepańcowa, Świerżowa Polska, Zręcin, Żeglce.

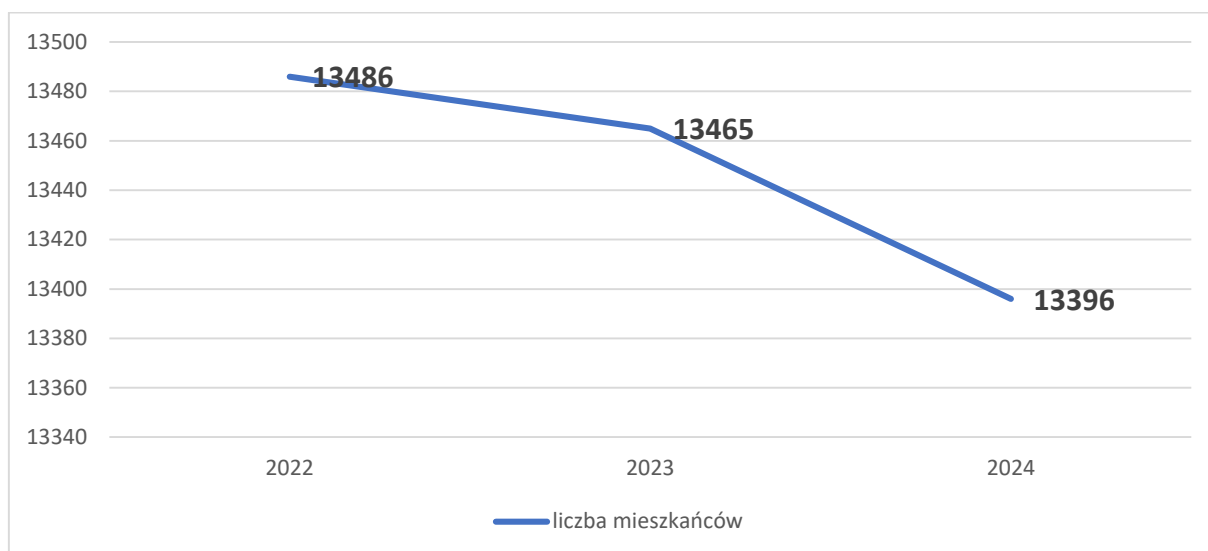
Rysunek 1. Mapa Gminy Chorkówka.

Demografia

Na dzień 31.12.2024r. r. liczba mieszkańców Gminy Chorkówka wynosiła 13 396 osób, w tym 6 582 kobiet i 6 814 mężczyzn. Liczba mieszkańców gminy w ciągu ostatnich trzech lat zmalała.

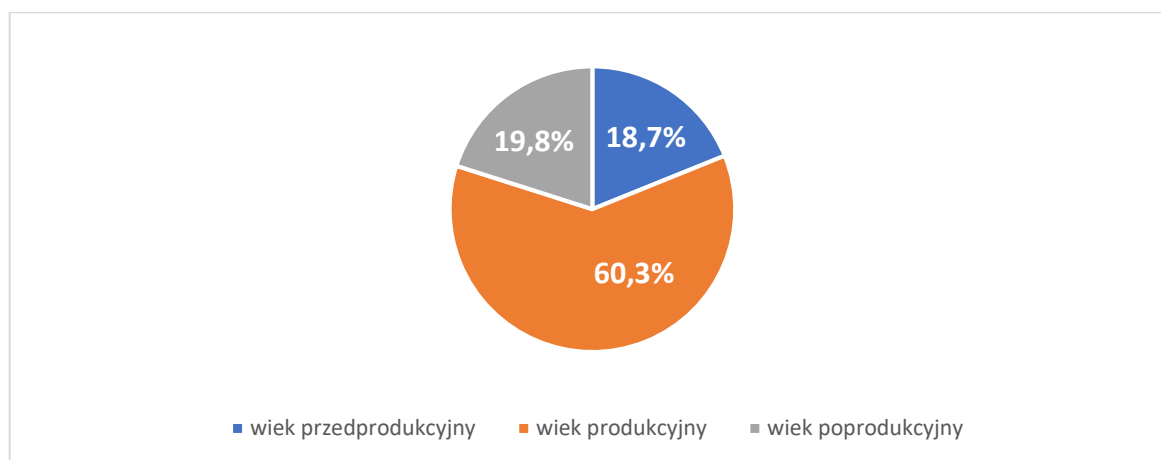
Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2022-2024.

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Chorkówce.

Największą liczbę mieszkańców w gminie stanowią osoby będące w wieku produkcyjnym. Najmniej liczną grupę mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym.

Wykres 2. Ekonomiczne grupy wiekowe- 2023 rok.

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Chorkówce.

Gmina Chorkówka ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -54. W 2024 roku na terenie gminy **urodziło się 79 dzieci, a zmarły 133 osoby.**

Tabela 2. Przyrost naturalny w Gminie Chorkówka- lata 2022-2024.

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2022	110	146	-36
2023	93	116	-23
2024	79	133	-54

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Chorkówce.

W I półroczu 2024 r. ruch naturalny ludności przedstawiał się następująco:

- zarejestrowano 126 tys. urodzeń żywych, tj. o 13,4 tys. mniej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Współczynnik urodzeń zmniejszył się o 0,7 punktu promilowego (p. prom.) do poziomu 6,7‰- w miastach wyniósł 6,6‰, a na wsi tradycyjnie więcej, tj. 6,8‰;
- zmarło ponad 203 tys. osób. W stosunku do I półrocza 2023 r. liczba zgonów zmniejszyła się o około 6 tys., współczynnik wyniósł 10,8‰ (w miastach 11,4‰, na wsi 10‰);
- w konsekwencji, przyrost naturalny (różnica między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów) był ujemny i wyniósł -77,7 tys., współczynnik kształtował się na poziomie -4,1‰ (w I półroczu 2023 r. ubytek naturalny wyniósł -70,4 tys., tj. -3,7‰). Oznacza to, że w I półroczu 2024 r., w wyniku ruchu naturalnego, na każde 10 tys. ludności kraju ubyło 41 osób. W miastach ubytek naturalny liczył -39,1 tys. (-4,8‰), a na wsi -38,6 tys. (-3,1‰);⁴.

Analiza zmian wielkości miar starości dla poszczególnych województw wskazuje, że na przestrzeni minionego ćwierćwiecza najszybsze tempo starzenia się ludności miało miejsce w woj. opolskim oraz zachodniopomorskim i śląskim⁵.

⁴ Główny Urząd Statystyczny, *Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2024 r. Stan w dniu 30 czerwca*, Warszawa 2024, s. 8.

⁵ Główny Urząd Statystyczny, *Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia*, Warszawa 2024, s. 10.

PODSUMOWANIE

W ciągu ostatnich trzech lat stopniowo maleje liczba mieszkańców Gminy Chorkówka. Malejąca liczba mieszkańców spowodowana jest ujemnym przyrostem naturalnym oraz malejącym ogólnym saldem migracji. Depopulacja i „starzenie się” społeczeństwa wymagać będzie korekt w politykach rozwojowych i uwzględniania negatywnych skutków zmian demograficznych. Rosnący odsetek osób starszych, w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem niesie konieczność modyfikacji polityki senioralnej, a także polityki ochrony zdrowia.

Opieka zdrowotna

System opieki zdrowotnej w Polsce tworzą instytucje oraz osoby, które wchodzi w skład zespołu i zapewniają opiekę zdrowotną ludności. Opiera się on na modelu ubezpieczeniowym - każdemu ubezpieczonemu przysługuje prawo do ochrony zdrowia. Jest to niezależne od sytuacji materialnej. Zakres udzielanych świadczeń, a także warunki ich przyznawania określają odpowiednie ustawy:

- ✓ ustawa o zakładach opieki zdrowotnej,
- ✓ ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Świadczenia zakresie opieki zdrowotnej na terenie Gminy Chorkówka realizują:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Zdrowie" Chorkówka;
- Ośrodek Zdrowia w Chorkówce;
- Punkt przyjęć w Draganowej;
- Ośrodek Zdrowia w Kobylanach;
- Ośrodek Zdrowia w Kopytowej;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Vena w Zręcinie;
- Centrum Medyczne Bożena Krochmal;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Vita s.c. Gabinet Stomatologiczny.

Dodatkowo na terenie Gminy funkcjonują 3 apteki: dwie w Zręcinie oraz jedna w Kobylanach.

Mieszkańcy Gminy Chorkówka mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej i leków, ograniczony jest jednak zakres specjalistycznych usług medycznych.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CHORKÓWKA Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Chorkówka została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane opieką zdrowotną. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- W subiektywnej ocenie łącznie 36% badanych stan opieki zdrowotnej na terenie Gminy Chorkówka funkcjonuje bardzo dobrze lub raczej dobrze, aczkolwiek w sumie 52% ankietowanych odpowiedziało, że funkcjonuje on raczej źle i bardzo źle. Pozostałe 13% respondentów nie ma zdania w tej kwestii. Z powyższego wynika, że około połowa mieszkańców nie jest zadowolona ze stanu opieki zdrowotnej na terenie Gminy.

PODSUMOWANIE

Dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej w Gminie Chorkówka jest ograniczony, jednak władze lokalne podejmują ciągłe działania celem zapewnienia kompleksowej opieki zdrowotnej. Z punktu widzenia dostępności do usług medycznych dla mieszkańców gminy ważna jest stosunkowo niedaleka odległość od Krosna, które dysponuje znacznie większym potencjałem placówek ochrony zdrowia.

Polityka mieszkaniowa

Jedną z najważniejszych potrzeb społecznych jest mieszkanie i związana z tym kwestia dostępności mieszkaniowej, w szczególności dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. W tym zakresie ogromną rolę odgrywa samorząd i jego polityka mieszkaniowa. Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej.

W zakresie poziomu zaspokojenia potrzeby schronienia gmina nie dysponuje mieszkaniem socjalnymi. Ograniczona jest również dostępność mieszkań na lokalnym rynku m. in. z powodu braku inwestycji z zakresu budownictwa wielorodzinnego, a sama gmina posiada 6 mieszkań komunalnych.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CHORKÓWKA Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Chorkówka została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane sytuacją mieszkaniową. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Łącznie 88% respondentów oceniło swoją sytuację mieszkaniową jako bardzo dobrą i dobrą. Natomiast 11% wskazało, że jest ona zadowalająca, a 1%, że jest zła.

PODSUMOWANIE

Zasób mieszkaniowy Gminy Chorkówka jest znacznie ograniczony. Konieczne jest podejmowanie działań w celu powiększenia zasobu mieszkaniowego, szczególnie o mieszkania socjalne (np. poprzez zagospodarowanie niewykorzystanych obiektów komunalnych), a także rzetelne wykonywanie zadań w zakresie utrzymywania istniejącego zasobu mieszkaniowego we właściwym stanie estetycznym i technicznym.

Oświata

W 2024 roku Gmina Chorkówka była organem prowadzącym dla 11 szkół podstawowych. Na terenie gminy funkcjonuje 5 przedszkoli (dla 3 przedszkoli organem prowadzącym jest Gmina Chorkówka) oraz oddziały przedszkolne w 10 z 11 funkcjonujących na terenie gminy szkołach podstawowych. W Gminie Chorkówka działa także Gminny Żłobek „Akademia Malucha” w Świerzowej Polskiej. Centrum Usług Oświatowych w Chorkówce, zwane dalej CUO, jako jednostka obsługująca pełniąc funkcję centrum usług wspólnych, zapewnia wspólną obsługę finansową, rachunkową i administracyjno-organizacyjną dla jednostek organizacyjnych gminy Chorkówka.

Infrastruktura i baza dydaktyczna 11 szkół podstawowych na terenie Gminy, dla których samorząd jest organem prowadzącym, jest systematycznie modernizowana. Szkoły są dobrze wyposażone (pracownie komputerowe i językowe, sale gimnastyczne i boiska wielofunkcyjne), a uczniowie mogą korzystać z bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych. Gmina również zapewnia bezpłatny dowóz dla uczniów dojeżdżających do szkół oraz w ramach potrzeb uczestniczy

w projektach unijnych dotyczących rozwoju edukacji. W Gminie Chorkówka jest zapewniona wystarczająca liczba miejsc w szkołach.

Wszystkie szkoły realizują programy wychowawczo-profilaktyczne, obejmujące treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów oraz treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Jednym z wielu obowiązków nałożonych na gminę jest udzielenie pomocy materialnej uczniom w formie stypendium i zasiłków szkolnych zgodnie z ustawą o systemie oświaty. Gminy otrzymują na w/w cel dotację celową w wysokości zależnej od wskaźnika dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w gminie- od 80% do 95%.

PODSUMOWANIE

W pełni zintegrowane i ogólnodostępne usługi wczesnodziecięcej opieki i edukacji – nastawione w równym stopniu na edukację i opiekę nad dziećmi – są ważnym elementem spójnego systemu edukacji i opieki w Polsce. Gmina Chorkówka zapewnia dzieciom i młodzieży równy dostęp do edukacji. Zapewniona jest także opieka nad dziećmi w postaci przedszkoli oraz żłobka. Jednostki organizacyjne Gminy Chorkówka, którymi są placówki oświatowe, a także żłobek w ramach swoich zadań statutowych podejmują współpracę z licznymi instytucjami/podmiotami zewnętrznymi

Kultura, sport, rekreacja

Realizacją zadań w zakresie kultury zajmowało się Gminne Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Chorkówce. Przy Centrum Kultury działa 9 bibliotek, które statutowe zadania realizują poprzez różne formy i metody pracy.

Oferta kulturalna GCKCiS jest różnorodna, każdy z mieszkańców gminy ma do wyboru różne zajęcia animacyjne, warsztaty czy udział w imprezach kulturalnych, zajęciach oferowanych przez instytucję kultury, dzieci, młodzież, dorośli w zajęciach tanecznych,

wokalnych, warsztatach rękodzieła artystycznego. Gminne Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Chorkówce jest otwarte na współpracę w organizacji wydarzeń kulturalnych.

Wśród ważniejszych imprez kulturalnych zorganizowanych w 2024 roku na terenie Gminy Chorkówka należy wymienić:

- ✓ XXIII Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek;
- ✓ Gminny Konkurs Kolęd i Pastorałek;
- ✓ Koncert Kolęd i Pastorałek;
- ✓ Bal Karnawałowy dla dzieci;
- ✓ Koncert z okazji „Dnia Kobiet”;
- ✓ XXV Karpacka Wielkanoc;
- ✓ Gminny Konkurs Wielkanocny;
- ✓ Eliminacje Gminne Powiatowego Konkursu Polskiej Poezji Patriotycznej;
- ✓ Festiwal Piosenki Obcojęzycznej o zasięgu międzypowiatowym;
- ✓ Biegi szlakiem Ignacego Łukasiewicza;
- ✓ Gminny Dzień Dziecka;
- ✓ Piknik Rodzinny;
- ✓ XVIII Przegląd Zespołów Śpiewaczych i Kapel Ludowych;
- ✓ XXIII Biesiada Karpacka;
- ✓ Spotkanie pierwszoklasistów;
- ✓ „Bądź bezpieczny na drodze”;
- ✓ XVIII Biesiada KGW;
- ✓ Eliminacje Gminne Powiatowego Konkursu Polskiej Pieśni Patriotycznej;
- ✓ Gminne Święto Niepodległości;
- ✓ Andrzejki dla dzieci;
- ✓ Spotkanie z Mikołajem;
- ✓ Mikołajkowy Festiwal Piosenki „Droga do gwiazd”;
- ✓ Spotkanie Wigilijne w Gminie Chorkówka.

We wszystkich miejscowościach na terenie gminy znajdują się wielofunkcyjne boiska przyszkolne lub stadiony sportowe. W całej gminie działalność prowadzi 16 klubów sportowych.

Dodatkowo, Gmina Chorkówka wydaje gazetę lokalną w formie dwumiesięcznika pn. „Głos Chorkówki”.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CHORKÓWKA Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Chorkówka została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane aktywnością społeczną. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Większość badanych w ostatnim roku uczestniczyło w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie Gminy (np. dożynki, uroczystości rocznicowe) - 60%. Respondenci, którzy nie uczestniczyli w takich wydarzeniach wskazywali najczęściej, że nie byli tym zainteresowani (63%). Mniejszy odsetek ankietowanych wskazał, że nie brał w nich udziału, ponieważ nie miał na to czasu (26%), nie było takiej oferty (16%), nie miał na to środków finansowych (5%), czy też nie miał jak dojechać (5%). Mieszkańcy Gminy Chorkówka są zatem dość aktywną społecznością.

PODSUMOWANIE

Kultura w Gminie Chorkówka jest jednym z filarów życia społecznego, pełniąc kluczową rolę w integracji mieszkańców, promocji dziedzictwa historycznego oraz rozwijaniu współczesnych form twórczości artystycznej. Dzięki dobrze rozwiniętej infrastrukturze kulturalnej, jaką zapewnia Gminne Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu, gmina oferuje różnorodne wydarzenia, warsztaty oraz programy edukacyjne, które odpowiadają na potrzeby lokalnej społeczności.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W myśl ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej organizacje pozarządowe są podmiotami ekonomii społecznej i uprawnione są do realizacji usług społecznych. Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą usługi społeczne oznaczają działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Podstawowym dokumentem organizującym współpracę gminy z NGO w 2024 roku był Roczny Program Współpracy Gminy Chorkówka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 rok.

Współpraca Gminy Chorkówka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dotyczy realizacji zadań publicznych określonych w art. 4 ustawy, w zakresie odpowiadającym zadaniom gminy.

Gmina Chorkówka w 2024 roku prowadziła współpracę w zakresie nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania z przeznaczeniem na dowóz dzieci niepełnosprawnych do specjalistycznych placówek opiekuńczych, zadania z zakresu pomocy społecznej w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowych oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób z przeznaczeniem na organizację usług opiekuńczych. Prowadzono współpracę w zakresie wspierania kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego z przeznaczeniem na integrację międzypokoleniową oraz w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym z przeznaczeniem na zadania na rzecz osób w wieku emerytalnym.

Współpraca Gminy Chorkówka z podmiotami Programu odbywała się na zasadach pomocniczości oraz suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji, jawności.

PODSUMOWANIE

Organizacje pozarządowe pełnią rolę uzupełniającą dla działań organów publicznych, ich rola jest niezastąpiona w aktywizowaniu środowisk lokalnych oraz wsparciu i reintegracji grup wykluczonych społecznie. Pełnią też funkcję diagnostyczną jako podmioty działające najbliżej osób wymagających wsparcia, co pozwala im na dokładniejsze identyfikowanie problemów społecznych. Konieczne jest stałe wzmacnianie kanałów wymiany informacji pomiędzy administracją a organizacjami, a także wspieranie warunków dla działalności i funkcjonowania nowych organizacji.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawno-obyczajowymi. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, takich jak np.: Policja, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych i inne służby.

Na terenie Gminy Chorkówka za bezpieczeństwo i porządek publiczny odpowiada przede wszystkim Komenda Miejska Policji w Krośnie oraz podległy jej Komisariat Policji w Dukli- Posterunek Policji w Chorkówce.

Analizując dane zawarte w tabeli 3 należy stwierdzić, że na przestrzeni ostatnich 3 lat zmalała liczba przestępstw popełnionych na terenie gminy Chorkówka.

Tabela 3. Ogólne statystyki przestępstw- 2022-2024 rok.

	2022	2023	2024
Kradzieże	7	17	3
Pobicia	5	3	1
Uszkodzenia mienia	10	8	2
Inne	8	1	1

Źródło: Komisariat Policji w Dukli

Ochrona przeciwpożarowa w Gminie Chorkówka jest realizowana przy pomocy Ochotniczych Straży Pożarnych. Gmina wykonuje zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.), ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 275 z późn. zm.) i ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (t.j. z 2024 r. poz. 233).

Zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańców oraz ich mienia służy także monitoring zainstalowany na obiektach użyteczności publicznej oraz w szkołach, przedszkolach, kompleksach sportowych, budynkach parafialnych, sklepach. Jednak problemem w tym przypadku jest niewystarczająca jakość i zasięg monitoringu wizyjnego, co skutkuje m.in. przypadkami niszczenia mienia publicznego.

Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców jest jednym z podstawowych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływa także realizacja innych zadań samorządu, których celem jest ograniczanie pośrednich przyczyn stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii społecznych. Są to np. działania w obszarze edukacji, wychowania, ochrony zdrowia, rozwoju gospodarczego, narkomanii, alkoholizmu i przemocy domowej.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CHORKÓWKA Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Chorkówka została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane poczuciem bezpieczeństwa. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Zdecydowana większość mieszkańców Gminy Chorkówka- 80% czuje się bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania. Jedynie 7% wskazało na brak poczucia bezpieczeństwa na terenie gminy. Pozostałe 12% nie potrafiło tego określić.

PODSUMOWANIE

Dane dotyczące przestępczości na terenie gminy wskazują na stały poziom i intensywność działań w zakresie porządku publicznego. Można jednak zakładać, że stan bezpieczeństwa na terenie gminy ma szansę się poprawić. Konieczne jest jednak podejmowanie starań w kierunku zwiększenia liczby patroli policyjnych i ich skuteczności.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczowa, zasiłki celowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie Gminy Chorkówka zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

- ✓ ubóstwa,
- ✓ sieroctwa,
- ✓ bezdomności,
- ✓ bezrobocia,
- ✓ niepełnosprawności,
- ✓ długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- ✓ przemocy domowej,
- ✓ potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- ✓ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- ✓ trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;

- ✓ trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ✓ alkoholizmu lub narkomani,
- ✓ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- ✓ klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce w 2024 roku przyznał świadczenia decyzjami administracyjnymi dla 170 rodzin. W ciągu ostatnich trzech lat liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej ma tendencję dynamiczną- w 2023 roku liczba ta nieznacznie wzrosła, a w 2024 roku zmalała.

Tabela 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	170	179	173

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce

Dane zawarte w tabeli 5 wskazują, że największą liczbę odbiorców pomocy społecznej stanowią osoby niepracujące.

Tabela 5. Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Pracuje	41	35	37
Pracuje dorywczo	58	41	51
Nie pracuje	149	189	153
Na rencie	19	21	23
Na emeryturze	24	25	27
Na zasiłku dla bezrobotnych	5	6	4
Bezrobotny, bez prawa do zasiłku	70	77	78
Studiuje	16	17	15

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce

Dane zawarte w tabeli 6 wskazują, że w 2024 roku zmalała liczba udzielonych świadczeń pieniężnych oraz świadczeń niepieniężnych.

Tabela 6. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Świadczenia niepieniężne- liczba osób	87	117	98
Świadczenia pieniężne- liczba osób	150	158	153
Praca socjalna- liczba rodzin	202	214	162

Źródło: Sprawozdanie MRiPS za 2022, 2023, 2024 rok.

Pomoc w formie pracy socjalnej należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym i nie zależy od sytuacji materialnej osoby czy rodziny wymagającej wsparcia w tej formie. Praca socjalna skierowana jest na przywrócenie zdolności samodzielnego funkcjonowania klientów pomocy społecznej, ma na celu ułatwianie funkcjonowania osób i rodzin, rozwijanie poczucia własnej wartości poprzez wykorzystanie własnych możliwości oraz zasobów lokalnej społeczności. **W 2024 roku pracą socjalną objęto 162 rodziny (w 2023 roku pracą socjalną objęto 214 rodzin; w 2022 roku pracą socjalną objęto 202 rodziny).**

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu w kontrakt socjalny. Kontrakt socjalny dotyczy osób i rodzin, jest zawierany w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej celem wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. **W 2024 roku zawarto kontrakty socjalne z 3 osobami (w 2023 roku- z 6 osobami, w 2022 roku- z 4 osobami).**

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CHORKÓWKA Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Chorkówka została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane występowaniem problemów społecznych. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Mieszkańcy Gminy Chorkówka za najistotniejsze problemy w ich środowisku lokalnym uznali długotrwałe choroby, niepełnosprawność oraz bezrobocie. Z kolei jako najmniej istotny problem badani wskazali bezdomność.

Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej na terenie Gminy Chorkówka są niezmiennie od kilku lat ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba,

Tabela 7. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin⁶.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Niepełnosprawność	76	85	85
Bezrobocie	75	83	82
Ubóstwo	109	111	104
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	25	27	34
Długotrwała lub ciężka choroba	73	80	87
Alkoholizm	12	12	16
Bezdomność	2	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	18	25	24
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	1
Zdarzenie losowe	3	1	1
Przemoc domowa	0	0	1

⁶ W jednym przypadku podstawą do udzielenia pomocy może być równocześnie kilka przesłanek.

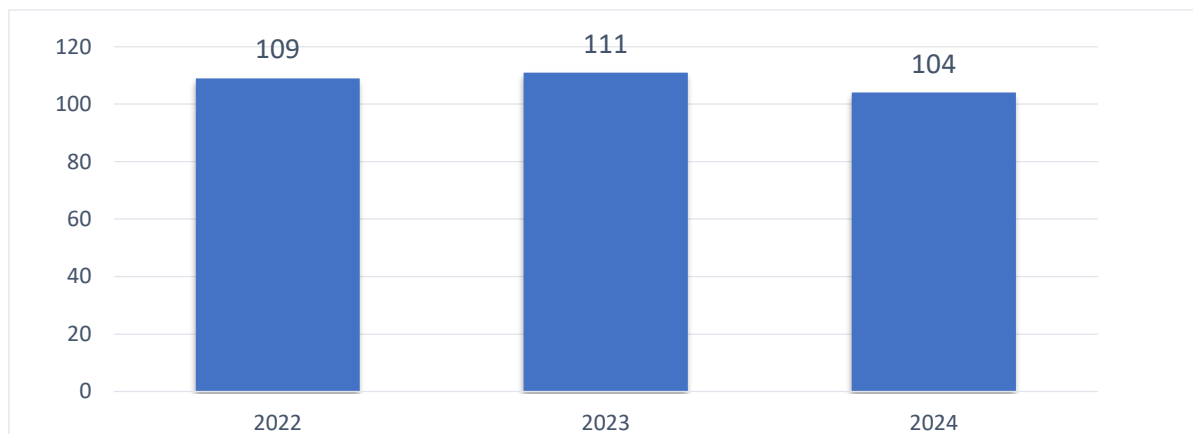
Ubóstwo

Ubóstwo określa się jako stan warunków bytowych uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Przyczyny i konsekwencje ubóstwa często trudno od siebie oddzielić. Zarówno skutkiem jak i czynnikiem mogą być np. dezintegracja rodziny, rozwój przestępczości, marginalizacja, nierówny start dzieci i młodzieży, patologie społeczne czy niepełnosprawność.

Dodatkowo, nieodpowiednia działalność organów państwowych może zniechęcać do poprawy swojej sytuacji materialnej (np. płaca minimalna) czy też prowadzić do bierności i niezaradności życiowej (system zasiłków i świadczeń) całych grup społecznych. Zagrożenie ubóstwem dotyczy zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, kręgów patologii społecznej, osoby niepełnosprawne, grupy mniejszościowe, ludzi posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, migrantów, ludzi starych.

Dane GOPS w Chorkówce wskazują, że w latach 2022-2024 liczba rodzin w gminie korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wykazuje tendencję dynamiczną- w 2023 roku liczba ta wzrosła, a w 2024 roku zmalała.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Chorkówka z powodu ubóstwa w latach 2022-2024.

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. **W 2024 roku GOPS w Chorkówce wypłacił zasiłki stałe dla 46 osób (w 2023 roku- dla 53 osób; w 2022 roku- dla 45 osób).**

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. **W 2024 roku GOPS w Chorkówce przyznał zasiłki okresowe 64 osobom (w 2022 roku- dla 73 osób; w 2022 roku- dla 70 osób).**

Zasiłek celowy to świadczenie dla osób i rodzin przyznawane na zaspokojenie niezbędnych potrzeb, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Gmina Chorkówka w 2023 roku realizowała wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Program ten zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Takie rozwiązanie daje bowiem większą kontrolę nad jakością kupowanych produktów, z których przygotowywane są posiłki, oraz nad procesem ich przygotowywania. Celem Programu jest również zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe, w tym szkołom artystycznym realizującym kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach. Program był finansowany w 25,44% ze środków własnych gminy, a w 74,56% z budżetu państwa. Z Programu skorzystało 261 osób tj.: 94 dzieci w formie gorącego posiłku zapewnianego w szkołach i przedszkolach, a 110 osób i rodzin skorzystało z pomocy w formie zasiłku celowego.

Celem **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa** jest udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków. Osoby potrzebujące mogły także skorzystać z bezpłatnych szkoleń lub warsztatów dotyczących m.in. przygotowywania posiłków, dietetyki

oraz zdrowego odżywiania, sprawnego zarządzania budżetem domowym, zapobiegania marnowaniu żywności w celu zwiększenia samodzielności i włączenia społecznego. W 2023 roku pomoc trafiła do 439 osób w 157 rodzinach z terenu Gminy Chorkówka znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej.

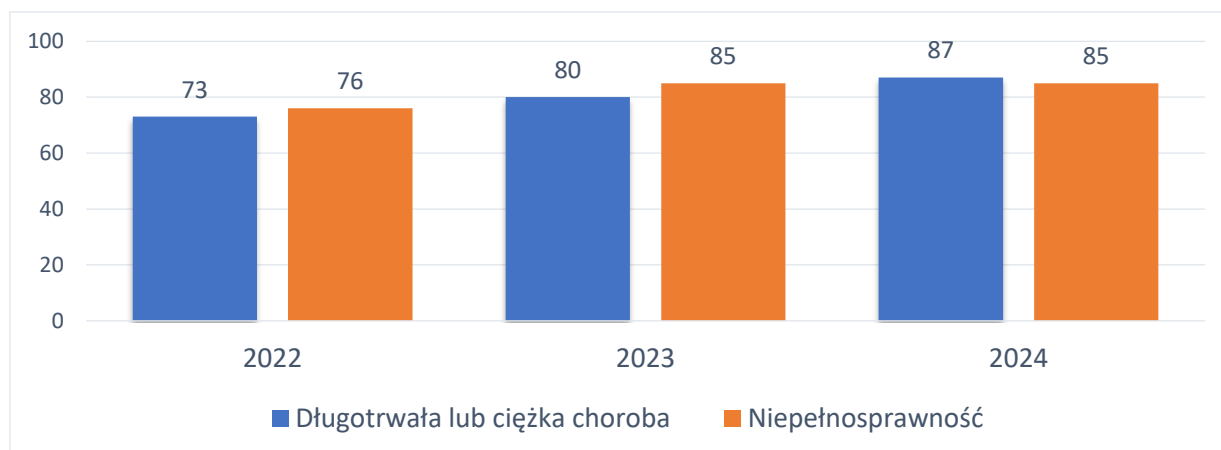
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka. Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność są jednymi z najczęściej występujących przyczyn korzystania z pomocy społecznej. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby ma na przestrzeni ostatnich trzech lat tendencję wzrostową. Natomiast liczba osób będących beneficjentami pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności od 2023 roku utrzymuje się na stałym poziomie.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Chorkówka z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2022-2024.

Samotnej osobie niepełnosprawnej oraz przewlekle chorej, która wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Nową formą usług opiekuńczych, która została wprowadzona pod koniec lipca 2023 roku na mocy nowelizacji Ustawy o pomocy społecznej są usługi sąsiedzkie. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno- pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji oraz w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. **W 2024 roku gmina Chorkówka udzielała świadczeń w formie usług opiekuńczych dla 16 osób (w 2023 roku pomocą w tej formie objęto 14 osób; w 2022 roku pomocą w tej formie objęto 14 osób).**

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności (jak np. wspieranie nabywania i rozwoju umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pomoc w życiu społecznym, w załatwianiu spraw urzędowych i uzyskaniu zatrudnienia, wspieranie procesu leczenia i rehabilitacja fizyczna). Usługi te są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym (posiadające np. kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa, pielęgniarke, asystenta osoby niepełnosprawnej, rehabilitanta). **W 2024 roku Gmina Chorkówka udzielała świadczeń w formie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla 4 osób (w 2023 roku pomocą w tej formie objęto 4 osoby; w 2022 roku pomocą w tej formie objęto 4 osoby).**

W 2024 roku Gmina Chorkówka po raz kolejny była realizatorem **Programu resortowego Ministra Rodziny i Polityki Społecznej "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" - edycja 2024**. Całość została sfinansowana ze środków Funduszu Solidarnościowego. Celem Programu było wsparcie osób niepełnosprawnych w wykonywaniu codziennych czynności oraz ich aktywizację w funkcjonowaniu w życiu społecznym. **W ramach programu usługą asystencji osobistej objęto 19 osób niepełnosprawnych, w tym 8 dzieci.**

Proces starzenia się społeczeństwa powoduje zapotrzebowanie na podstawowe usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. Rzutuje to bezpośrednio na kierunek pomocy społecznej. Dla gminy wskaźniki te (liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie, liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w poprzednich latach, liczba osób umieszczanych w domach pomocy społecznej w poprzednich latach itp.) pozwalają prognozować liczbę osób wymagających pomocy w postaci usług podstawowych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym psychiatrycznych, asystentury, pomocy sąsiedzkiej, opieki wytchnieniowej. Głównym powodem wzrostu zapotrzebowania na usługi jest izolacja w czasie pandemii, brak zainteresowania potrzebującymi członkami rodziny, samotność, brak dostępności do lekarzy.

Osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie bezdomnej, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, może być przyznane wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomagany. **Na terenie Gminy Chorkówka nie funkcjonują mieszkania treningowe ani mieszkania wspomagane.**

Osobie wymagającej całodobowej opieki, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Dom Pomocy Społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu (określonego rozporządzeniem Ministra), w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających.

W 2024 r. Gmina Chorkówka ponosiła odpłatność za pobyt 7 mieszkańców w domach pomocy społecznej (w 2023 r.- 5 mieszkańców; w 2022 r.- 5 mieszkańców).

Gmina Chorkówka realizuje **Program Wieloletni „SENIOR+” na lata 2021 – 2025**. W 2020 r. Gmina Chorkówka pozyskała środki na utworzenie i wyposażenie dwóch placówek tj. dziennego domu i klubu samopomocy dla osób starszych w ramach struktur organizacyjnych GOPS. Do Dziennego Domu i Klubu Senior+ uczęszczać mogą osoby powyżej 60 roku życia mieszkające w Gminie Chorkówka, nieaktywne zawodowo, samodzielne.

Dzienny Dom „Senior+” w Kopytowej jest przeznaczony dla 30 seniorów. Działa od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 16.00. W Domu Senior+ odbywają się między innymi zajęcia edukacyjne i warsztatowe, zajęcia rehabilitacyjne, sportowo- rekreacyjne i komputerowe. Zgodnie z regulaminem Domu, oferowane jest również poradnictwo i wsparcie w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych oraz bieżących spraw życia codziennego. W ofercie Domu Senior+ znalazł się również gorący posiłek w ciągu dnia dla seniorów. W 2023 r. do placówki uczęszczało 20 seniorów.

Natomiast **Klub „Senior+” w Chorkówce** dysponuje 30 miejscami. Klub ma swoją siedzibę w Chorkówce w budynku wielofunkcyjnym, gdzie mieści się również Urząd Pocztowy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Biblioteka. Klub „Senior+” to nic innego, jak miejsce, w którym seniorzy mogą oddawać się swoim pasjom, m.in. grać w gry, wspólnie gotować, oglądać filmy czy też korzystać z Internetu. Oprócz tego organizowane są tam również spotkania tematyczne, gimnastyka, zajęcia muzyczne, wieczory poetyckie, a także warsztaty rękodzieła. W 2023 r. do placówki uczęszczało 20 seniorów.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CHORKÓWKA Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Chorkówka została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane funkcjonowaniem osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych w przestrzeni publicznej. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców oraz dzieci i młodzieży badania ankietowego wynika, iż:

- W subiektywnej ocenie 44% badanych sytuacja seniorów na terenie Gminy jest dobra, 20% uważa, że jest zła, a 36% nie ma zdania w tej kwestii.
- Następnie zapytano mieszkańców o to, czy ich zdaniem oferta działań skierowanych do seniorów na terenie gminy jest wystarczająca. Większość- 73% badanych wskazało

na odpowiedź twierdzącą. Jednakże 27% ankietowanych jest zdania, że oferta ta jest niewystarczająca.

- 30% respondentów uważa, że osoby starsze w gminie mają dostęp do odpowiedniej opieki i wsparcia, przeciwnego zdania jest 46% badanych. Pozostałe 24% nie ma zdania na ten temat.
- Respondenci zostali zapytani również o to, czy w ich opinii osoby niepełnosprawne w ich środowisku lokalnym mają wystarczające wsparcie społeczne. Zdaniem 26% badanych jest ono dostateczne, a 27% mieszkańców wskazało, że jest ono niewystarczające. Pozostałe 47% nie ma zdania na ten temat.
- Kolejno badani mieli wskazać, czy ich zdaniem osoba niepełnosprawna może uzyskać na terenie gminy zatrudnienie. Tylko 4% mieszkańców wskazało odpowiedź twierdzącą. W sumie 57% badanych zaznaczyło odpowiedź przeczącą, z czego 50% odpowiedziało, że nie ma ofert pracy dla osób niepełnosprawnych, a 7%, że pracodawcy nie chcą zatrudniać tych osób. Pozostałe 40% nie ma zdania na ten temat.

Bezrobocie

Bezrobociem określa się stan, w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę a jej popytem. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników: płacowe i pozapłacowe. Pierwsze są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną. Czynniki pozapłacowe natomiast ograniczają popyt na pracę lub zwiększają jej podaż. Ten rodzaj zagrożenia społecznego niesie za sobą nie tylko negatywne konsekwencje dla osoby bezrobotnej pogarszając sytuację materialną, czy niekorzystnie wpływając na jej kapitał społeczny, ale także dla gospodarki kraju. Bezrobocie prowadzi do utraty produkcji, państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne, a także słabnie kapitał ludzki. Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2024 roku wynosiła: w Polsce- 5,1%; w województwie podkarpackim- 8,7%; w powiecie krośnieńskim- 8,8%.

Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2024 r. zarejestrowanych w Gminie Chorkówka według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie wynosiła 394. **W latach 2022-2024 corocznie wzrasta liczba osób z terenu Gminy Chorkówka zarejestrowanych jako bezrobotne.**

Tabela 8. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Chorkówka.

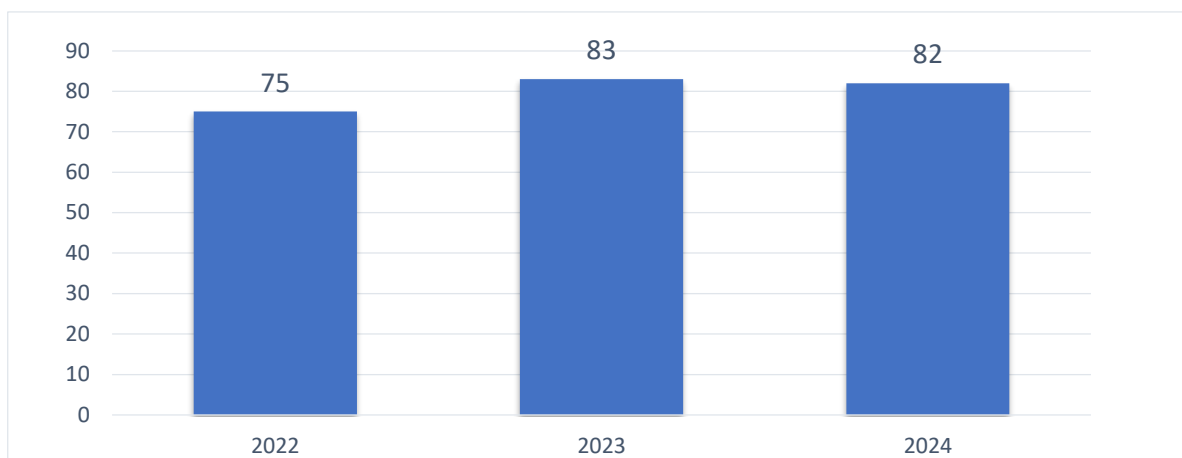
	2022	2023	2024
Ogółem	294	350	394
Kobiety	174	204	220
Mężczyźni	120	146	174

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie

Sytuację pozostawania bez pracy, wskutek długotrwałej bezczynności, bezrobotny może traktować jako sposób na życie. Wydłużający się okres bez zatrudnienia może spowodować, iż bezrobotni będą bardziej skłonni zaakceptować swoją sytuację. Sprzyja to tendencji do godzenia się na niższy standard życia, na uzależnienie od pomocy innych, do zmniejszenia aktywności poszukiwania. Długotrwałe pozostawanie bez pracy stwarza zagrożenie patologią społeczną, zmniejsza szansę znalezienia zatrudnienia, a tym samym powoduje degradację materialną i izolację społeczną jednostki.

Dane GOPS w Chorkówce wskazują, że w 2024 roku w porównaniu z 2023 rokiem liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia nieznacznie zmalała. W 2024 roku Ośrodek przyznał decyzją zasiłek okresowy z powodu bezrobocia 52 osobom. W analizowanym okresie Ośrodek udostępniał osobom poszukującym pracy, korzystającym z pomocy społecznej, informacje o aktualnych ofertach pracy, dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krośnie, a zadanie to wykonywane było w ramach prowadzonej pracy socjalnej. Udzielano również pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, upowszechniano informacje o usługach poradnictwa zawodowego oraz o szkoleniach.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Chorkówka z powodu bezrobocia w latach 2022-2024.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CHORKÓWKA Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Chorkówka została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane rynkiem pracy. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Jedynie 10% badanych uważa, że na lokalnym rynku pracy są wystarczające możliwości znalezienia zatrudnienia. Zdanie przeciwne wyraziło 71% ankietowanych. Pozostałe 19% nie ma zdania na ten temat.
- Większość respondentów- 69% posiada pracę. Ci badani, którzy nie posiadają zatrudnienia, wskazywali najczęściej, że nie pracują, ponieważ potrafią poradzić mają inne źródło utrzymania (55%). Poza tym ankietowani odpowiadali, że przyczyną bezrobocia w ich przypadku jest zbyt mała liczba miejsc pracy w okolicy (21%), potrafią poradzić sobie bez pracy (12%), nie opłaca im się legalna praca (9%), są niepełnosprawni, przewlekłe chorzy (9%), brak dojazdu (13%), nie mają dojazdu (3%), a także nie wiedzą jak zdobyć pracę (3%).

Bezradność opiekuńczo- wychowawcza, potrzeba ochrony macierzyństwa

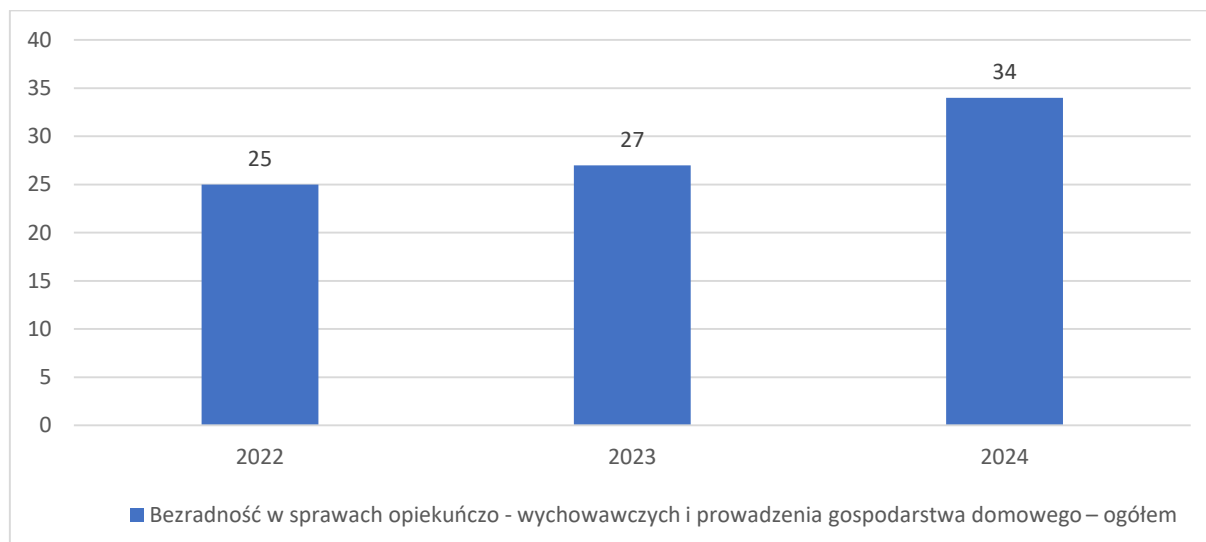
Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania go do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak specjalistycznego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w dalszym ciągu stanowią znaczny odsetek klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu oraz problemy w pełnieniu ról rodzicielskich współlistnieją z innymi trudnościami takimi jak: uzależnienie od alkoholu i środków psychoaktywnych, przemoc domowa, przestępczość, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, małżeńskich, zawodowych. Ważne jest zatem systematyczne monitorowanie tych środowisk przez pracowników socjalnych, wspieranie ze strony asystentów rodziny, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych grup zawodowych kontaktujących się z rodziną. Specyfika rodzin niewydolnych wychowawczo wymaga od służb pomocowych zintegrowania działań skierowanych na dziecko i rodzinę w sposób wielodyscyplinarny.

Dane GOPS w Chorkówce wskazują, że w latach 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej ma tendencję wzrostową.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Chorkówka z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej w latach 2022-2024.

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła zadania gminy i powiatu. Po stronie gminy jest praca z rodzinami biologicznymi, zaś działania powiatu skupiają się przede wszystkim na pracy z rodzinami zastępczymi. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

Efektem podejmowanych działań w ramach systemu ma być zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje zagrożenie zabrania dziecka z rodziny biologicznej. Obowiązek ten realizowany powinien być we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-

wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Asystent rodziny pracuje w rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo – wychowawcze, w szczególności w rodzinach niepełnych, wielodzietnych i borykających się z niepełnosprawnością dziecka. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz wspólne rozwiązywanie ich problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i poradnictwo. Asystent rodziny zmierza do tego, aby wzbudzić u podopiecznych dążenie do zmiany swojej sytuacji życiowej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce zatrudniał 1 asystenta rodziny. **W 2024 roku asystent objął pracę 16 rodzin (w 2023 roku do asystentury zostało skierowanych 18 rodzin; w 2022 roku do asystentury zostało skierowanych 14 rodzin),** udzielając pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomagając rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi oraz wspierając aktywność społeczną.

Dodatkowym narzędziem pomocy rodzinie przeżywającej trudności są rodziny wspierające. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dziecka;
- prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

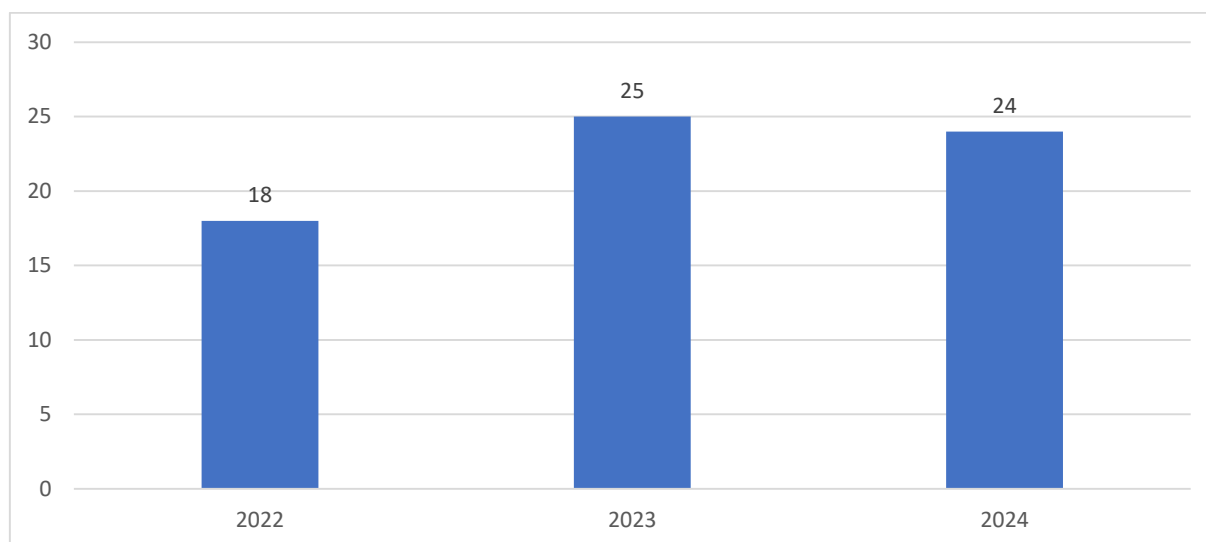
Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Jednakże korzystając z art. 31 ust. 2 upoważnienie do ustanawiania rodziny wspierającej lub zawierania i rozwiązywania umów otrzymał kierownik ośrodka pomocy społecznej. **W latach 2022-2024 nie zaistniała konieczność ustanowienia rodziny wspierającej.**

Z kolei prawo do świadczeń pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oznacza objęcie pomocą społeczną kobiet w ciąży i rodzin

wychowujących dzieci. Rodzina wielodzietna to rodzina, w której skład wchodzi troje i więcej dzieci.

Dane GOPS w Chorkówce wskazują, że w 2024 roku nieznacznie zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa.

Wykres 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Chorkówka z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2022-2024.

Do roku 2017, Ustawa z 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej była jedynym podstawowym aktem prawnym, który definiował różnorodne formy wsparcia rodziny na poziomie gminy. W grudniu 2016 roku Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem”. W ślad za programem została uchwalona Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Wspomniane dokumenty zaczęły obowiązywać w styczniu 2017 roku. „Za życiem” wspiera rodziny z osobami niepełnosprawnymi, a w szczególności wychowujące niepełnosprawne dzieci. Proponowana przez rząd pomoc obejmuje kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, usług wspierających i rehabilitacyjnych oraz wsparcia mieszkaniowego. Zgodnie z nowymi przepisami rodzinom, w których urodzi się dziecko z ciężką i nieodwracalną niepełnosprawnością albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tys. zł. Ustawa „Za życiem” przewiduje również m. in. że przewodnikiem po systemie wsparcia dla rodzin, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą, będzie asystent rodziny, którego zadaniem będzie koordynowanie dostępnej pomocy. Ustawa ma również znacznie usprawnić dostęp

do świadczeń zdrowotnych. **W 2024 roku nie zrealizowano żadnego świadczenia „Za życiem”.**

Karta Dużej Rodziny jest wydawana dla rodziny, które posiadają lub wychowywały w przeszłości co najmniej troje dzieci. W związku z posiadaniem takiej karty mają możliwość skorzystania z wielu zniżek. Rodzice otrzymują KDR dożywotnio, natomiast dzieci do ukończenia 18 roku życia lub maksymalnie do 25 lat w przypadku nauki w szkole.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CHORKÓWKA Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Chorkówka została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między potrzeby mieszkańców w sektorze życia społecznego. Z przeprowadzonego wśród pełnoletnich mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- 51% ankietowanych uważa, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana. Przeciwnego zdania jest 49% badanych.
- Zdaniem ankietowanych większej uwagi ze strony władz wymaga przede wszystkim transport osobowy (85%) oraz opieka zdrowotna (75%). Rzadziej badani wskazywali na rekreację i wypoczynek (25%), ofertę edukacyjną i wychowawczą (23%), bezpieczeństwo publiczne (21%), pomoc społeczną (15%), profilaktykę uzależnień (12%), gospodarkę mieszkaniową (12%), handel i usługi (10%) oraz inne (6%).

PODSUMOWANIE

W ostatnim roku nieznacznie zmalała liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej w Gminie Chorkówka są niezmiennie od kilku lat: ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. Utrudniona jest sytuacja życiowa osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych oraz seniorów zwłaszcza w dostępie do rehabilitacji społecznej i zawodowej. Ubóstwo i inne dysfunkcje zaburzające prawidłowe funkcjonowanie rodzin skutkują coraz większą polaryzacją społeczną. Niezbędna jest intensyfikacja działań w tym zakresie. Współczesne rodziny zmagają się z wieloma rodzajami problemów. Złożoność sytuacji życiowej rodzin powoduje konieczność włączenia specjalistów w pracę w rodzinie, równoległego oraz wieloaspektowego działania różnych służb i podmiotów. Najczęstsze problemy rodzin to, oprócz ubóstwa, sprzężone z nim: niski poziom wykształcenia, bezrobocie, niezaradność życiowa, brak umiejętności prowadzenia

gospodarstwa domowego, uzależnienia, wielodzietność czy samotne macierzyństwo, a często także przemoc domowa i niepełnosprawność. Gmina Chorkówka realizuje liczne programy osłonowe, a także zapewnia mieszkańcom szeroki wachlarz usług społecznych. Konieczne jest jednak dalsze doskonalenie i rozwijanie działań ukierunkowanych na rzecz przeciwdziałania zjawisku ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego, w tym m.in. osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, osób starszych, osób bezrobotnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z trudnościami wychowawczymi, jak również dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej. Niezbędne jest ciągłe podejmowanie działań na rzecz rozwoju różnego rodzaju usług społecznych. Polityka prorodzinna w Chorkówce powinna być kluczowym obszarem działań lokalnych władz, wspierającym rodzinę jako podstawową jednostkę społeczną. Kontynuacja inwestycji w infrastrukturę, programy wsparcia finansowego oraz inicjatywy integracyjne stanowi szansę na poprawę jakości życia mieszkańców i przeciwdziałanie niekorzystnym trendom demograficznym. Sukces w realizacji tych założeń wymaga zintegrowanych działań, opartych na współpracy między władzami lokalnymi, sektorem prywatnym i organizacjami społecznymi.

Uzależnienia

Podstawą prawną działań gminnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wymienione ustawy tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków a także wyznaczają konkretne zadania i wskazują środki na ich realizację.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. **Gminny Program**

Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Chorkówka na lata 2022-2025 został przyjęty uchwałą XLIX/389/2022 Rady Gminy Chorkówka z dnia 14 kwietnia 2022 r. Przyjęcie Programu ma na celu nadanie właściwego wymiaru działaniom profilaktycznym skierowanym do młodzieży, a szczególnie działaniom w kierunku rozwiązywania problemów alkoholowych i działaniach interwencyjnych wobec osób uwikłanych w uzależnienie, nadużywających alkoholu i używających narkotyków oraz uzależnionych od czynności a także objęcie opieką wszystkich członków rodziny z problemem uzależnienia.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na samorząd gminy na równi z organami administracji rządowej obowiązek kształtowania polityki alkoholowej i przeciwdziałania narkomanii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 4¹ ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 4 ww. ustawy), a zasady wynagradzania członków gminnych komisji określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 5 ww. ustawy). Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- ✓ inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (wymienionych powyżej) - (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- ✓ kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

W latach 2022-2024 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyła łącznie 35 posiedzeń, przeprowadziła 119 rozmów z osobami zgłoszonymi. Ponadto, GKRPA zaopiniowała 26 wniosków na sprzedaż napojów alkoholowych, które były zgodne z uchwałą Rady Gminy w sprawie limitu i lokalizacji tych punktów oraz przeprowadziła 60 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Szczegółowe dane dotyczące działalności Komisji za ostatnie 3 lata przedstawia tabela 9.

Tabela 9. Działalność GKRPA w latach 2022-2024.

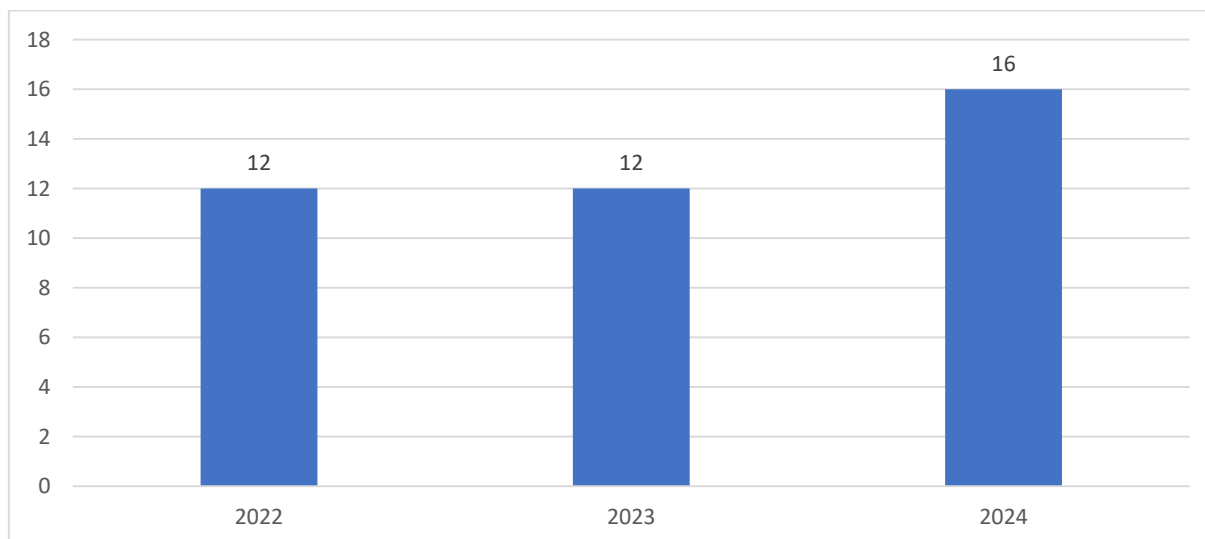
GKRPA			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Posiedzenia GKRPA (ogółem)	12	11	12
Ogólne posiedzenie Komisji	12	11	12
Posiedzenie podkomisji interwencyjno-motywuującej	12	11	12
Przeprowadzone rozmowy	30	44	45
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	20	20	20
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	26
<u>DO KOMISJI WPLYNEŁO:</u>			
Wniosków o leczenie odwykowe	29	40	41
Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	19	17	18
Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	9	2	7

Zakończone postępowania w sprawie skierowania na leczenie odwykowe przez sąd	9	2	5
Przeprowadzone badania przez biegłych sądowych	19	19	18

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorkówce

Dane GOPS w Chorkówce wskazują, że w 2024 roku w porównaniu z dwoma poprzednimi latami wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.

Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Chorkówka z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024.

Na terenie Gminy Chorkówka funkcjonują świetlice profilaktyczne dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych oraz młodzieży zagrożonej różnego rodzaju patologią społeczną, szczególnie alkoholizmem i narkomanią. Świetlice te realizują swoje zadania poprzez umożliwianie dzieciom i młodzieży spędzanie wolnego czasu z dala od alkoholu i w atmosferze trzeźwości. Świetlice zostały wyposażone w podstawowy sprzęt: sportowy, audiowizualny, gry świetlicowe i przyrządy do ćwiczeń fizycznych, umożliwiające dzieciom i młodzieży aktywne spędzanie wolnego czasu. Zatrudnieni pracownicy świetlic są finansowani ze środków przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Świetlice stanowią dla młodzieży starszej alternatywny model spędzania wolnego czasu. Oferują dzieciom i młodzieży szereg zajęć animacyjnych, artystycznych i sportowych służących szeroko pojętej profilaktyce.

Dzieci i młodzież poprzez udział w zajęciach wypełniają swój wolny czas, z dala od alkoholu i w atmosferze trzeźwości. Regulaminy świetlic rygorystycznie zabraniają korzystającym z nich spożywania alkoholu, przychodzenia w stanie nietrzeźwym i palenia papierosów. Prowadzona w świetlicach szeroka akcja informacyjna, a także podejmowane działania wychowawcze, przyczyniają się do popularyzacji wśród młodzieży idei abstynencji i modelu „życia bez picia”. Pracownicy świetlic organizują konkursy i prelekcje na temat zagrożeń wynikających z używania alkoholu i innych używek.

Świetlice funkcjonujące na terenie Gminy:

- a) Liczba placówek: 8;
- b) Liczba dzieci do nich uczęszczających: 280,
w tym liczba dzieci z rodzin alkoholowych: 115;
- c) Liczba wychowawców: 7.

W Świetlicy Profilaktycznej w Zręcinie działa **Gminny Punkt Informacyjno - Konsultacyjny dla Rodzin z Problemem Alkoholowym**. Spełnia on swoje zadania poprzez:

- ✓ udzielanie szczegółowych informacji o sposobach udzielania pomocy i miejscach jej uzyskania;
- ✓ przybliżania wiedzy na temat zespołu uzależnienia od alkoholu;
- ✓ przybliżania wiedzy na temat współuzależnienia członków rodziny szczególnie dla dorosłych członków rodzin a także dzieci;
- ✓ rozmowy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi oraz nadużywającymi alkoholu, motywowanie do podjęcia terapii;
- ✓ rozpoznania w trakcie rozmowy zjawiska przemocy domowej i udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach jej powstrzymania;
- ✓ inicjowanie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej;
- ✓ rozprowadzanie materiałów informacyjnych, ulotek i wydawnictw dotyczących choroby alkoholowej, uzależnień behawioralnych i współuzależnienia;
- ✓ udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu odwykowym, rozmowy podtrzymujące abstynencję;
- ✓ prowadzenie indywidualnej pracy terapeutycznej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi oraz z syndromem DDA (Dorosłe Dzieci Alkoholików);
- ✓ prowadzenie indywidualnej pracy terapeutycznej z osobami doświadczającymi przemocy i osobami stosującymi przemoc;

- ✓ gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji działających na terenie Gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

Na szczególne podkreślenie zasługuje funkcjonowanie na bazie Gminnego Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego dla Rodzin z Problemem Alkoholowym w Zręcinie **grupy samopomocowej AA „Droga”**. Grupa wpisana jest w wykaz adresowy – Ogólnopolski Spis Mityngów Anonimowych Alkoholików – Biura Służby Krajowej AA w Polsce.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CHORKÓWKA Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Chorkówka została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane problem uzależnień w środowisku lokalnym. Z przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych badania ankietowego wynika, iż:

- Problem alkoholowy wśród dzieci i młodzieży w Gminie Chorkówka jest alarmujący, ponieważ 9% uczniów klas 4-6 oraz 54% uczniów klas 7-8 przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol. Poza tym do spożywania alkoholu przyznało się 2% uczniów klas 4-6 i 7% uczniów klas 7-8.
- Palenie wyrobów tytoniowych jest bardziej popularne wśród młodych mieszkańców gminy niż spożywanie alkoholu- 24% młodszych oraz 46% starszych badanych wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy. Do palenia papierosów przyznało się 4% uczniów klas 4-6 i 20% uczniów klas 7-8. Niepokojące są również ilości wypalanych papierosów przez uczniów.
- Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków- 4% uczniów klas 4-6 oraz 25% uczniów klas 7-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami. Poza tym, 1% uczniów klas 4-6 i 6% uczniów klas 7-8 przyznało, że ma za sobą inicjację narkotykową. Jeżeli chodzi o subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy, to uczniowie w większości wskazywali, że nie wiedzą czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby w ich miejscowości łatwe/trudne.
- Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera, Internetu czy graniu w gry komputerowe. Uczniowie spędzają w ten sposób nawet powyżej 4 godzin dziennie. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu.

- Gry hazardowe są dość popularne wśród dzieci i młodzieży z Gminy Chorkówka.

PODSUMOWANIE

Duża dynamika zachodząca na rynku środków psychoaktywnych, w tym pojawianie się nowych substancji oraz zmiany zjawisk towarzyszących uzależnieniom, takie jak zmiany wzorców przyjmowania narkotyków czy spożywania alkoholu, a także pojawianie się nowych rodzajów uzależnień powodują, że sztywno przyjęte zadania często okazują się nieadekwatne do zmieniającej się rzeczywistości, a system zwalczania i wsparcia osób doświadczających tych problemów jest niewystarczający. Dlatego też ten obszar polityki społecznej wymaga ciągłej analizy oraz elastyczności wprowadzanych działań.

Przemoc domowa

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej przez pojęcie przemocy domowej rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

W myśl art. 6. ust. 2 pkt 1-4 w/w ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- ✓ opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- ✓ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- ✓ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- ✓ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zgodnie z art. 9b. ust. 1. w/w ustawy Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3– 5 w/w ustawy, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 w/w ustawy oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a w/w ustawy;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;

10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, 2311, 2581 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535).

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe, które zapewniają interdyscyplinarny, kompleksowy, uwzględniający potrzeby wszystkich członków rodziny, charakter pracy. Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

W latach 2022-2024 Zespół Interdyscyplinarny w Chorkówce odbył w sumie 15 posiedzeń. W analizowanym okresie grupy diagnostyczno- pomocowe prowadziły działania łącznie w 148 rodzinach. Należy zauważyć w ostatnim roku wzrosła liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela 10. Zespół Interdyscyplinarny.

Zespół Interdyscyplinarny			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	7
Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy domowej	49	42	57

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Chorkówce

Dane zawarte w tabeli 11 wskazują, że w 2023 roku w porównaniu z 2022 rokiem wzrosła liczba sporządzonych formularzy Niebieska Karta- A i w 2024 roku utrzymała się ona na takim samym poziomie. Instytucją, która najczęściej wszczyna ową procedurę jest Policja.

Tabela 11. Liczba założonych Niebieskich Kart.

Procedura Niebieska Karta			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba założonych Niebieskich Kart- A	53	62	62

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Chorkówce

W latach 2022-2024 Zespół Interdyscyplinarny udzielił pomocy w sumie 310 osobom doznającym przemocy domowej- były to najczęściej kobiety, kolejno dzieci, zaś najrzadziej- mężczyźni. Rodzaje udzielonej pomocy osobom doznającym przemocy domowej w 2024 roku:

- ✓ pomoc psychologiczną udzielono 63 osobom;
- ✓ pomoc prawną udzielono 31 osobom;

✓ inne formy pomocy udzielono 97 osobom.

Tabela 12. Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy-ogółem, w tym:	113	96	101
Kobiety	45	47	51
Mężczyźni	25	13	9
Dzieci	43	36	41

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Chorkówce

W latach 2022-2024 Zespół Interdyscyplinarny podjął działania wobec w sumie 161 osób stosujących przemoc domową- byli to w zdecydowanej większości mężczyźni. W analizowanym okresie tylko 1 osoba została skierowana do programu korekcyjno-edukacyjnego.

Tabela 13. Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania- ogółem, w tym:	53	46	62
Kobiety	5	5	6
Mężczyźni	48	41	54
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych	0	1	0

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Chorkówce

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CHORKÓWKA Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Chorkówka została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane ze zjawiskiem przemocy domowej. Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż:

- 40% mieszkańców Gminy Chorkówka wskazało, że rzadko spotyka się z przypadkami przemocy psychicznej lub fizycznej w rodzinach w swojej społeczności. Poza tym, 33% badanych odpowiedziało, że takie sytuacje mają miejsce czasami, 19%- nigdy, a 8%- bardzo często
- Prawie połowa pełnoletnich badanych- 48% wie, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba doznająca przemocy domowej.
- 10% uczniów klas 4-6 oraz 9% uczniów klas 7-8 przyznało, że doświadczyło przemocy domowej.

PODSUMOWANIE

W 2023 roku w porównaniu z 2022 rokiem wzrosła liczba sporządzonych formularzy Niebieska Karta- A i w 2024 roku utrzymała się ona na takim samym poziomie. Zakres udzielanej pomocy jest sukcesywnie rozszerzany w odniesieniu do diagnozowanego poziomu potrzeb. Skala rozmiaru przemocy domowej jest bardzo trudna do ustalenia, ze względu na drażliwość problemu i towarzyszące temu zjawisku tabu. Efektywne działania na rzecz dzieci krzywdzonych i ich rodzin wymagają współpracy instytucji, które takimi problemami zajmują się na co dzień. Do tych instytucji należą: pomoc społeczna, policja, sądy, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, kościoły. Zwiększenie skuteczności tej współpracy jest możliwe dzięki powołaniu lokalnych zespołów interdyscyplinarnych. Współpraca zespołowa sprzyja koordynacji działań na rzecz danej rodziny. Zapobiega powielaniu się tych działań, poszerza wiedzę o rodzinie, wykorzystuje potencjał członków zespołu do opracowania możliwie najlepszej strategii działania.

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Prognoza zawiera informacje o potrzebach, problemach i zasobach danej społeczności lokalnej, które:

- wynikają z analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach (z diagnozy sytuacji społecznej),
- uwzględniają tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w jakim będzie realizowana Strategia.

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a mieszkańcy zostaną zaktywizowani do samodzielnego i konstruktywnego rozwiązywania pojawiających się problemów. Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej. Na podstawie dostępnych danych prognozuje się następujący rozwój sytuacji społecznej w Gminie Chorkówka:

- ✓ dalszy wzrost grupy osób powyżej sześćdziesiątego roku życia, osób z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chorych, co będzie miało wpływ na politykę w obszarze ochrony zdrowia i pomocy społecznej;
- ✓ aktywizację społeczną seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chorych;
- ✓ usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej;
- ✓ zwiększenie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży, zwłaszcza tych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- ✓ pogłębianie się problemów w środowisku dzieci i młodzieży- pojawianie się nowych zagrożeń;
- ✓ zatrudnienie dodatkowych specjalistów;
- ✓ utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych, a także specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej oraz usług sąsiedzkich;
- ✓ dalszą konieczność przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej;
- ✓ zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej;

- ✓ utrzymywanie się potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością;
- ✓ rozszerzenie działań w formie pracy socjalnej i kontraktów socjalnych;
- ✓ dalszy rozwój infrastruktury opiekuńczej (utworzenie kolejnych miejsc opieki/ zwiększenie liczby miejsc w już istniejących miejscach przedszkolach/ żłobku);
- ✓ zapewnienie pomocy i wsparcia osobom oraz rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, zagrożonym wykluczeniem społecznym;
- ✓ podniesienie poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom, a także zapewnienie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- ✓ rozwój ekonomii społecznej i aktywizację społeczności lokalnych;
- ✓ zapewnienie mieszkańcom gminy atrakcyjnej oferty kulturalnej, oświatowej i rozrywkowej.

CZĘŚĆ ANALITYCZNA

Analiza SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

- strengths („S” – siły, atuty, mocne strony),
- weaknesses („W” – słabości, słabe strony),
- opportunities („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym),
- threats („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne).

	Czynniki pozytywne	Czynniki negatywne
Czynniki wewnętrzne	S Mocne strony	W Słabe strony
Czynniki zewnętrzne	O Szanse	T Zagrożenia

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla Gminy Chorkówka przedstawia tabela 14.

Tabela 14. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w gminie, • współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych oraz stowarzyszeń z instytucjami samorządu gminnego,	• niewykorzystany potencjał turystyczny, • spadek liczby mieszkańców, • ujemny przyrost naturalny, • starzenie się społeczeństwa, • brak mieszkań socjalnych,

• zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej, • realizacja programów osłonowych, • malejąca liczba beneficjentów pomocy społecznej, • asystentura rodzinna, • realizacja usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych, • wysoka aktywność organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy, • regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych, • prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie uzależnień, przeciwdziałania agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży, przemocy domowej, • dobry dostęp do edukacji podstawowej oraz opieki przedszkolnej, • funkcjonowanie Gminnego Żłobka, • aktywna działalność Gminnego Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu, • działalność Klubu Seniora oraz Dziennego Domu Seniora, • funkcjonowanie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin,	• wzrost liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne, • trudności w znalezieniu zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne, • niska atrakcyjność ofert pracy, w szczególności skierowanych do ludzi młodych, • ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, • brak mieszkań treningowych i wspomaganych, • brak grup wsparcia dla osób współuzależnionych, • brak inicjatywy do podjęcia leczenia ze strony osób uzależnionych, • postawa obojętności części społeczności lokalnej wobec negatywnych zjawisk społecznych, • wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia z grupy szczególnego ryzyka oraz dzieci wymagających pomocy psychologiczno – pedagogicznej, • bardzo ograniczona dostępność opieki psychologicznej i psychiatrycznej, • niska stopa życiowa części mieszkańców, • duży udział osób borykających się z problemem ubóstwa, niepełnosprawności, długotrwałej
---	--

- funkcjonowanie grupy samopomocowej dla osób uzależnionych, - funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego - wykwalifikowani pracownicy GOPS, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz GKRPA, stale podnoszący swoje kwalifikacje, - zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy, - modernizacja bazy oświatowej, - otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym.	choroby oraz bezrobocia wśród beneficjentów GOPS, - brak pełnej dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami i dla osób starszych, - problem picia alkoholu oraz zażywania innych środków psychoaktywnych, a także palenia papierosów wśród dzieci i młodzieży, - problem uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, - oferta komunikacji publicznej niedostosowana do potrzeb mieszkańców.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych, - możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych, - wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej, - rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą,	- zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy, - wielopropblematyka w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, pojawianie się nowych dotąd nieidentyfikowanych problemów, - niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów, - wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień,

• samoorganizacja i wzrost aktywności sektora pozarządowego w aplikowaniu o środki zewnętrzne, • rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym, • edukacja kulturalna prowadzona wśród dzieci i młodzieży przez instytucje kultury, • zwiększający się poziom świadomości społecznej na temat starzenia się i zdrowego trybu życia, • postępujący rozwój nowych koncepcji walki z problemami społecznymi i metodami funkcjonowania instytucji pomocy społecznej, • wzrost wysokości płacy minimalnej, • szansa zasilenia budżetów NGO ze środków zewnętrznych.	• obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej, • rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych; • bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, nasilanie się postaw roszczeniowych, • występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej, • ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji, • postępujące zjawisko przemocy szkolnej i agresji, a także autoagresji wśród dzieci i młodzieży, • delegowanie coraz większej ilości zadań władzom lokalnym w nieproporcjonalnej wielkości, w stosunku do wysokości przekazywanych środków finansowych.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

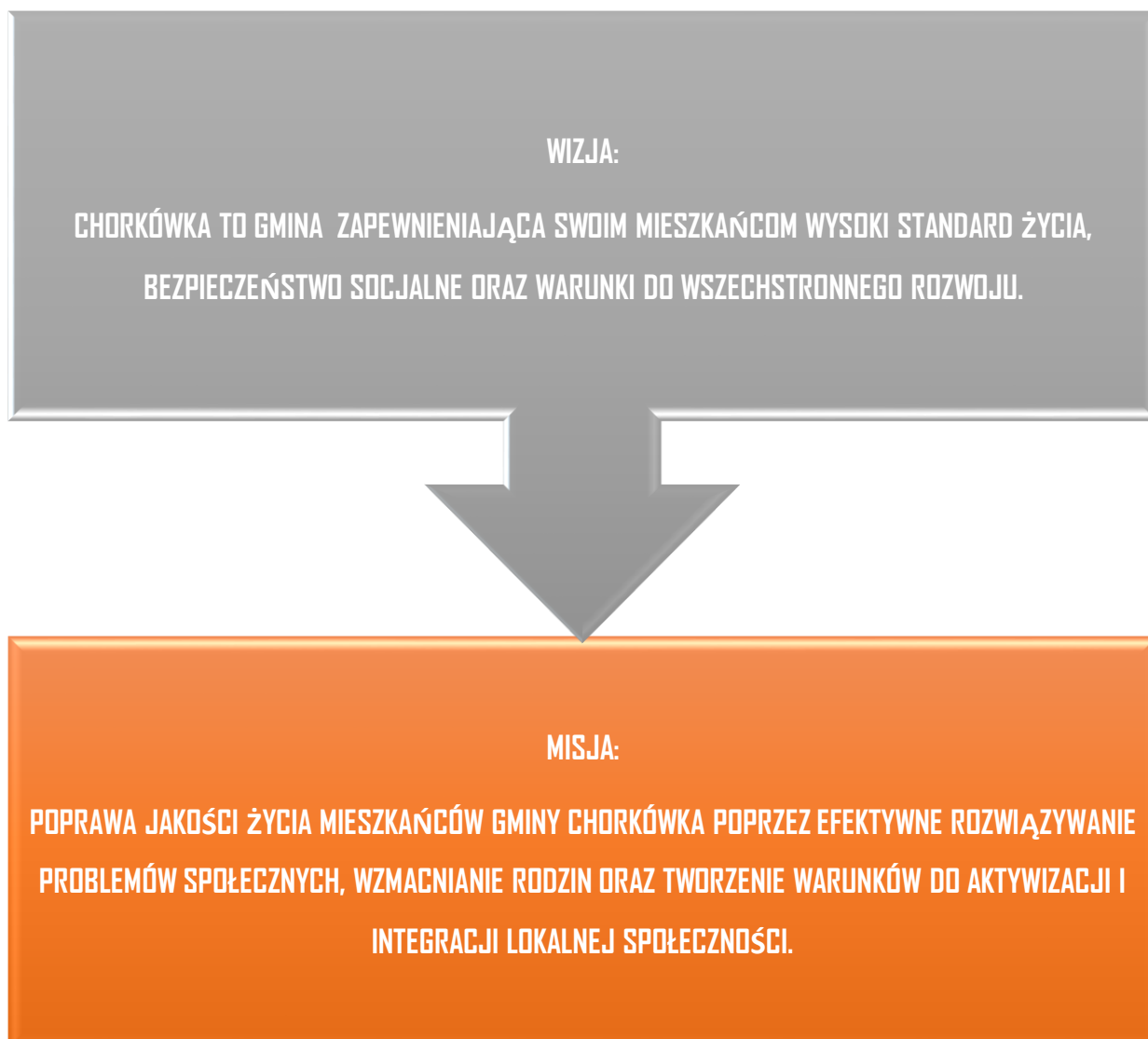
Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Adresatem Strategii jest ogół społeczności lokalnej. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Chorkówka pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych na terenie gminy. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2025-2032, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W Strategii wyróżniono:

- wizję- jest pożądanym obrazem przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować
- misję- stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w mieście;
- cele strategiczne- wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w mieście;
- cele operacyjne- są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Rysunek 2. Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Chorkówka.

Cele i kierunki działań

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie gminy poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców.

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Chorkówka na lata 2025-2032 opierać będzie na realizacji czterech celów strategicznych:

Cel strategiczny nr 1: Wzmacnianie roli rodziny.

Cel strategiczny nr 2: Zapobieganie marginalizacji społecznej spowodowanej bezrobociem, ubóstwem oraz uzależnieniami.

Cel strategiczny nr 3: Poprawa warunków życia osób starszych, z niepełnosprawnościami, dotkniętych długotrwałą chorobą, a także umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Cel strategiczny nr 4: Wzmocnienie lokalnego kapitału społecznego.

Tabela 15. Opis celów strategicznych i operacyjnych.

I CEL STRATEGICZNY: WZMACNIANIE ROLI RODZINY.	
I CEL OPERACYJNY: Zapewnienie wsparcia rodzinom ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych.	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną m.in. wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin;	liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników
2. Systematyczna współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy	liczba wymienionych informacji

Spółecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami;	
3. Wspieranie tworzenia różnych form opieki nad dziećmi do lat 3;	• liczba miejsc opieki na terenie gminy nad dziećmi do 3 roku życia
4. Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów;	• liczba rozpowszechnionych informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów
5. Udzielanie pomocy oraz wsparcia rodzinom będącym w kryzysie;	• liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego
6. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystenta rodziny, prowadzenie warsztatów z zakresu kompetencji rodzicielskich;	• liczba szkoleń i warsztatów dla rodziców podnoszących ich kompetencje rodzicielskie • liczba osób biorących udział w szkoleniach z zakresu kompetencji rodzicielskich
7. Zapewnienie rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej wsparcia rzeczowego oraz finansowego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;	• liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa
8. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;	• liczba rodzin objętych pomocą pracowników socjalnych (tzw. praca socjalna)
9. Prowadzenie działań w celu tworzenia grup wsparcia dla rodzin problemowych;	• liczba podjętych działań
10. Budowanie systemu działań wspomagających funkcjonowanie	• liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny

rodzin poprzez rozwój asystentury rodzinnej;	
11. Tworzenie warunków dla funkcjonowania rodzin wspierających;	• liczba ustanowionych rodzin wspierających
12. Dążenie do reintegracji rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej oraz odbudowywania odpowiedniego środowiska wychowawczego pozwalającego na powrót dzieci do rodziny naturalnej;	• liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
13. Organizowanie i wdrażanie programów socjoterapii oraz dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych;	• liczba dzieci korzystających z programów socjoterapii
14. Organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych;	• liczba dzieci z rodzin dysfunkcyjnych biorących udział w alternatywnych formach spędzania wolnego czasu
15. Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	• liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami
Jednostka realizująca: Gmina Chorkówka- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, placówki wsparcia dziennego, MCKCiS. Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół. Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

II CEL OPERACYJNY:

Wspieranie dzieci i młodzieży oraz zapewnienie im odpowiedniego dostępu do kształcenia i warunków do wszechstronnego rozwoju.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających w formie w formie opiekuńczej (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze), specjalistycznej lub pracy podwórkowej;	• liczba placówek wsparcia dziennego • liczba dzieci korzystających z zajęć organizowanych w placówkach wsparcia dziennego

2. Rozszerzanie oferty i infrastruktury aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym w obszarze kultury, sportu i rekreacji (m.in. poprzez organizację konkursów, zawodów i imprez międzyszkolnych aktywizujących dzieci i młodzież);	• liczba klubów i stowarzyszeń sportowych • liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych • liczba działań aktywizujących dzieci i młodzież w szczególności w zakresie rekreacji i sportu
3. Realizacja kampanii profilaktycznych oraz systematycznych zajęć profilaktycznych dla młodzieży w aspekcie przeciwdziałania uzależnieniom od substancji, uzależnieniom behawioralnym oraz promujących zdrowy styl życia; kontynuacja realizowanych rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach;	• liczba programów profilaktycznych z zakresu uzależnienia od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz promujących zdrowy styl życia
4. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt;	• liczba obiektów szkolnych wyposażonych w nowy sprzęt i narzędzia edukacyjne • liczba nauczycieli podnoszących swoje kompetencje
5. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz tworzenie warunków do ich samorealizacji, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy;	• liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych oraz liczba dzieci biorących w nich udział
6. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych;	• liczba dzieci i młodzieży otrzymujących stypendia i zasiłki szkolne
7. Prowadzenie warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat agresji, konfliktów i przemocy rówieśniczej;	• liczba przeprowadzonych warsztatów dla dzieci i młodzieży

	z zakresu wzmacniania umiejętności społecznych
8. Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa;	• liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych
9. Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych, m.in. poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego, edukację włączającą oraz likwidowanie barier architektonicznych.	• liczba dzieci objętych nauczaniem indywidualnym • liczba zlikwidowanych barier architektonicznych na terenie placówek oświatowych
Jednostka realizująca: Gmina Chorkówka- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe, MCKCiS, placówki wsparcia dziennego Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, Kościół. Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

III CEL OPERACYJNY:

Przeciwdziałanie przemocy domowej.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”;	• liczba założonych Niebieskich Kart • liczba osób doznających przemocy domowej • liczba osób stosujących przemoc domową
2. Prowadzenie działań informacyjnych poprzez rozprowadzanie plakatów, broszur, ulotek na temat praw osób doświadczających przemocy, form przeciwdziałania przemocy oraz o podmiotach i miejscach świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej;	• liczba rozpowszechnionych informacji na temat działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym i stosującym przemoc, m.in. w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, prawnego	• liczba udzielonych konsultacji oraz liczba osób, którym ich udzielono

psychologicznego, pedagogicznego i socjalnego;	liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej
4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;	liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia
5. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych;	liczba osób skierowanych do udziału w programie
6. Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie powiatu mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy domowej;	liczba podmiotów współpracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej
7. Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”;	liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych
8. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej;	liczba akcji społecznych/ kampanii na temat przeciwdziałania przemocy domowej
9. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej;	liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie np. poprzez weryfikację sprawozdawczości z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
10. Prowadzenie działań w kierunku utworzenia grup wsparcia dla osób doznających przemocy.	liczba podjętych działań w kierunku utworzenia grup wsparcia dla osób doznających przemocy
Jednostka realizująca: Gmina Chorkówka- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, ZI, PK	

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

II CEL STRATEGICZNY: ZAPOBIEGANIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ SPOWODOWANEJ BEZROBOCIEM, UBÓSTWEM ORAZ UZALEŻNIENIAMI.

I CEL OPERACYJNY:

Aktywizacja osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego;	• liczba osób korzystających z form przeciwdziałania bezrobociu realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy • liczba bezrobotnych skierowanych do prac społecznie użytecznych • liczba bezrobotnych skierowanych do robót publicznych • liczba bezrobotnych odbywających staż
2. Propagowanie idei przedsiębiorczości i ekonomii społecznej, w tym aktywne wsparcie osób zamierzających rozpocząć działalności gospodarczą lub założyć spółdzielnię socjalną;	• liczba założonych podmiotów gospodarczych z siedzibą na terenie gminy
3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny;	• liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobami bezrobotnymi
4. Zapewnienie świadczeń dla osób i rodzin, u których głównym problemem jest bezrobocie;	• liczba osób dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną

5. Opracowanie i wdrażanie projektów oraz programów ukierunkowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu wśród osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo;	liczba programów/ projektów skierowanych do osób bezrobotnych
6. Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy, m.in. promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, przygotowywanie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów;	liczba podjętych działań
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.	liczba działań podjętych wspólnie z partnerami społecznymi, w tym NGO
Jednostka realizująca: Gmina Chorkówka - Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS. Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, PUP. Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

II CEL OPERACYJNY:

Zapewnienie wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji bytowej.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Pomoc finansowa i rzeczowa oraz poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;	liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa oraz formy ich wsparcia
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami ubogimi, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych;	liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobami korzystającymi z pomocy społecznej z powodu ubóstwa
3. Organizacja działań mających na celu wspieranie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami;	liczba osób objętych działaniami

4. Realizowanie programów osłonowych służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych);	• liczba dzieci z rodzin o niskich dochodach, którym zorganizowano wypocznik w czasie ferii letnich i zimowych • liczba dzieci z rodzin o niskich dochodach, które dożywiano w trakcie nauki w szkole
5. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze;	• liczba osób, które otrzymały lokal socjalny
6. Udzielanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów;	• liczba świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów
7. Rozwój współpracy z podmiotami trzeciego sektora, działającymi na rzecz osób ubogich i bezdomnych oraz z Kościołem;	• liczba współpracujących organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych na rzecz osób ubogich i bezdomnych
8. Organizowanie oraz wspieranie zbiórek i akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich i bezdomnych;	• liczba zorganizowanych zbiórek i akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich
9. Organizowanie i wspieranie akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich i bezdomnych;	• liczba wydarzeń charytatywnych
10. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, w razie potrzeby opracowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienie schronienia;	• liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia interwencyjnego • liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności • liczba osób bezdomnych, którym udało się wyjść z bezdomności
11. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.	• liczba działań monitorujących bezpieczeństwo socjalne mieszkańców
Jednostka realizująca: Gmina Chorkówka- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA.	

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego, Kościoły.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

III CEL OPERACYJNY:

Przeciwdziałanie uzależnieniom od substancji oraz uzależnieniom behawioralnym.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Działania profilaktyczne, skierowane do dzieci i młodzieży mające zarówno charakter edukacyjny jak i spędzania wolnego czasu;	liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz liczba osób biorących w nich udział
2. Upowszechnianie wiedzy o uzależnieniach oraz promowanie zdrowego stylu życia;	liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej oraz liczba ich uczestników
3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych prowadzących działania z zakresu profilaktyki uzależnień;	liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia
4. Współpraca z innymi podmiotami na rzecz prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych;	liczba podmiotów, z którymi współpracuje samorząd w zakresie profilaktyki uzależnień
5. Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych;	liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna
6. Wspieranie placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków. Współpraca z grupami samopomocowymi AA, Al-anon;	liczba grup wspierających osoby uzależnione i współuzależnione na terenie gminy
7. Upowszechnianie informacji o możliwościach i formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy osobom dotkniętym uzależnieniami;	liczba rozpowszechnionych informacji
8. Monitorowanie i diagnozowanie problematyki alkoholowej i narkotykowej na terenie gminy oraz	liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień

pojawiania się nowych rodzajów uzależnień;	
9. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności do napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu ich sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia;	liczba działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych
10. Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych
Jednostka realizująca: Gmina Chorkówka- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, PK Partnerzy: Zespół Interdyscyplinarny, instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół, MCKCiS, placówki wsparcia dziennego Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

III CEL STRATEGICZNY:

**POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA OSÓB STARSZYCH,
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, DOTKNIĘTYCH DŁUGOTRWAŁĄ CHOROBA,
A TAKŻE UMOŻLIWIENIE IM AKTYWNEGO UCZESTNICTWA W ŻYCIU
SPOŁECZNYM.**

I CEL OPERACYJNY:

Wsparcie seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz dotkniętych długotrwałą chorobą w zakresie ich bezpieczeństwa socjalno-bytowego.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób z niepełnosprawnością;	liczba obiektów infrastruktury gminnej (w tym nowo powstałych) dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami oraz wspieranie ich działalności;	• liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi
3. Organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnością i osób przewlekle chorych;	• liczba osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami objętych wolontariatem
4. Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych dla osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami;	• liczba programów osłonowych skierowanych do osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami
5. Kierowanie osób z niepełnosprawnością z terenu gminy do środowiskowych domów samopomocy i organizacja oraz zabezpieczenie kosztów na pokrycie dowozu tych osób;	• liczba osób z niepełnosprawnością skierowanych do środowiskowych domów samopomocy
6. Rozwijanie usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz zleconą przez lekarza pielęgnację, a także w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem;	• liczba osób objętych usługami opiekuńczymi • liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych
7. Organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi;	• liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, w tym specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi; • liczba zrealizowanych godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
8. Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w Domach Pomocy Społecznej;	• liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej
9. Organizacja i finansowanie programów szkoleniowo-	• liczba osób z niepełnosprawnościami, przewlekle

doradczych, którym celem jest aktywizacja zawodowa osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;	chorych oraz emerytów biorących udział w programach mających na celu aktywizację zawodową
10. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, poszerzeniu oferty rehabilitacyjnej i dostępności sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia;	liczba miejsc pracy na terenie gminy dla osób z niepełnosprawnościami
11. Udzielanie ustawowej pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością, osobom przewlekle chorym i osobom starszym;	liczba osób objętych ustawową pomocą materialną, w tym z uwagi na niepełnosprawność i długotrwałą chorobę
12. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz seniorów, w tym pracowników Urzędu Gminy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.	liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe
Jednostka realizująca: Gmina Chorkówka- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS. Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR, służba zdrowia, PUP. Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

II CEL OPERACYJNY:**Zwiększenie aktywności społecznej osób starszych,
z niepełnosprawnościami i dotkniętych długotrwałą chorobą.**

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;	liczba seniorów, osób przewlekle chorych oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach
2. Rozwój oferty na rzecz wsparcia seniorów m.in. organizacja miejsc zrzeszania się seniorów, wspieranie działającego na terenie gminy Klubu Seniora oraz Dziennego Domu Seniora;	- liczba uczestników zajęć organizowanych w Klubie Seniora; - liczba uczestników zajęć organizowanych w Dziennym Domu Senior +
3. Tworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych, osób dotkniętych długotrwałą chorobą i osób z niepełnosprawnościami poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób;	liczba zrealizowanych projektów/programów skierowanych do seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz długotrwale chorych oraz liczba ich uczestników
4. Przedsięwzięcia integracyjne o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym dla osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych oraz seniorów;	liczba zorganizowanych wydarzeń mających na celu integrację seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych oraz lokalnej społeczności
5. Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych (o dostępnych usługach) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur;	ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych
6. Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych, z	liczba organizacji działających aktywnie na rzecz integracji społecznej osób starszych, z

niepełnosprawnościami oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;	niepełnosprawnościami oraz długotrwale chorych
Jednostka realizująca: Gmina Chorkówka- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, MCKCiS.	
Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR, placówki oświatowe.	
Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

IV CEL STRATEGICZNY:

WZMOCNIENIE LOKALNEGO KAPITAŁU SPOŁECZNEGO.

I CEL OPERACYJNY:

Rozwój inicjatyw i działań aktywizujących społeczność lokalną.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Prowadzenie działalności mającej na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów, m.in. poprzez prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych;	liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz zrealizowanych kampanii informacyjnych
2. Prowadzenie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie, a także wspieranie działalności grup młodzieżowych oraz organizacji wolontarystycznych;	liczba mieszkańców angażujących się w wolontariat
3. Integracja rodzin i przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych, starszych, ubogich, dotkniętych uzależnieniami i przemocą przez organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych;	liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej;

4. Rozwój warunków sprzyjających aktywności mieszkańców gminy do uczestnictwa w sporcie i rekreacji;	• liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych
5. Zapewnienie całorocznej oferty kulturalnej dla mieszkańców.	• liczba cyklicznych wydarzeń kulturalnych
Jednostka realizująca: Gmina Chorkówka- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, MCKCiS, placówki wsparcia dziennego Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Kościół. Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

II CEL OPERACYJNY:

Rozwój sektora ekonomii społecznej.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Wsparcie organizacji pozarządowych i samorządowych w procesie tworzenia i utrzymania już istniejących podmiotów ekonomii społecznej;	• liczba nowopowstałych podmiotów ekonomii społecznej • liczba podmiotów ekonomii społecznej, którym udzielono wsparcia
2. Promowanie dobrych praktyk i modelowych działań podejmowanych w zakresie ekonomii społecznej;	• liczba kampanii społecznych promujących podmioty ekonomii społecznej
3. Promocja przedsiębiorczości społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;	• liczba działań promujących przedsiębiorczość społeczną wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
4. Tworzenie sieci podmiotów współpracujących na rzecz środowiska lokalnego, w tym: edukowanie, aktywizowanie i animowanie przedstawicieli instytucji i organizacji, mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych.	• liczba podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy
Jednostka realizująca: Gmina Chorkówka- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS. Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, Kościół.	

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii

Monitoring pozwala określić, czy strategia jest wdrażana zgodnie z przyjętymi założeniami i wskazuje, czy istnieje potrzeba wprowadzenia odpowiednich korekt, aby osiągnąć zakładane efekty. W praktyce system monitoringu polega na systematycznym zbieraniu, gromadzeniu i przetwarzaniu danych dotyczących stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przy wykorzystaniu wskaźników monitoringowych, które pozwalają zmierzyć zmiany i porównać osiągnięte rezultaty z tymi, które zakładaliśmy. Monitorowanie SRPS powinno odbywać się na różnych poziomach strategii, tj. w kontekście zaplanowanych celów, działań, budżetu oraz rezultatów. Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Chorkówka jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce.

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych informacji:

- 1) Oceny zasobów pomocy społecznej;
- 2) Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej;
- 5) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny;
- 6) Sprawozdanie ze współpracy Gminy Chorkówka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi sprawozdania z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz

osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazywane będą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorkówce jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotuje i przedstawi raport z realizacji Strategii Radzie Gminy. Corocznie sporządzany będzie skrócony raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań).

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Ewaluacja stanowi istotne narzędzie w diagnozowaniu problemów i potrzeb społecznych, wymagających większych nakładów w kontekście osiągnięcia założonych celów strategicznych. To źródło wiedzy niezbędnej do formułowania pogłębionych ocen wdrażania strategii. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ewaluacja powinna być traktowana jako element horyzontalny – występujący we wszystkich częściach strategii.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów?);
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii?);
- trafności (czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?).

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Strategia będzie podlegała corocznej ewaluacji. Ewaluacja pozwoli na ocenę skuteczności dokumentu w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur, a także ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym również finansowych.

W sytuacji, gdy wyniki ewaluacji lub czynniki zewnętrzne będą wskazywały na konieczność zmiany celów bądź zadań, zaleca się aktualizację Strategii. Aktualizacja Strategii powinna obejmować procedurę wprowadzenia zmian do dokumentu oraz niezbędne czynności, formularze oraz schemat działania związany ze zgłaszaniem, analizowaniem i wprowadzeniem korekt. Roczne raporty monitoringowe zawierające wnioski, sugestie i rekomendacje, pozwolą na ocenę skuteczności wdrażanej Strategii oraz dostarczą informacji co do konieczności podejmowania ewentualnych korekt lub aktualizacji strategii. Korekta działań strategicznych może wynikać ze zmian uregulowań prawnych, społecznych, ekonomicznych bądź pojawienia się nowych możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Strategia powinna być aktualizowana po uprzednio przeprowadzonej ewaluacji, na podstawie zawartych w niej wniosków i rekomendacji.

Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Chorkówka na lata 2025- 2032 będą m.in.: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów

publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 800+”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).

SPIS TABEL I WYKRESÓW

<i>Tabela 1. Matryca interesariuszy.....</i>	<i>7</i>
<i>Tabela 2. Przyrost naturalny w Gminie Chorkówka- lata 2022-2024.</i>	<i>14</i>
<i>Tabela 3. Ogólne statystyki przestępstw- 2022-2024 rok.</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024.</i>	<i>25</i>
<i>Tabela 5. Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową.</i>	<i>25</i>
<i>Tabela 6. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS.</i>	<i>26</i>
<i>Tabela 7. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin.</i>	<i>27</i>
<i>Tabela 8. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Chorkówka.</i>	<i>35</i>
<i>Tabela 9. Działalność GKRPA w latach 2022-2024.....</i>	<i>44</i>
<i>Tabela 10. Zespół Interdyscyplinarny.</i>	<i>51</i>
<i>Tabela 11. Liczba założonych Niebieskich Kart.</i>	<i>51</i>
<i>Tabela 12. Liczba osób doświadczających przemocy domowej, którym udzielono pomocy.....</i>	<i>52</i>
<i>Tabela 13. Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania.....</i>	<i>52</i>
<i>Tabela 14. Analiza SWOT.....</i>	<i>56</i>
<i>Tabela 15. Opis celów strategicznych i operacyjnych.</i>	<i>62</i>
<i>Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2022-2024.</i>	<i>13</i>
<i>Wykres 2. Ekonomiczne grupy wiekowe- 2023 rok.</i>	<i>13</i>
<i>Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Chorkówka z powodu ubóstwa w latach 2022-2024.....</i>	<i>28</i>
<i>Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Chorkówka z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2022-2024.</i>	<i>31</i>
<i>Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Chorkówka z powodu bezrobocia w latach 2022-2024.</i>	<i>36</i>
<i>Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Chorkówka z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej w latach 2022-2024.</i>	<i>38</i>
<i>Wykres 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Chorkówka z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2022-2024.</i>	<i>40</i>
<i>Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Chorkówka z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024.</i>	<i>45</i>